

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 12CoP/39/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 0018201942
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 03. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Slováčková
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2025:0018201942.13

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Katarína Slováčková a sudkýň JUDr. Ľubica Bundzelová a Mgr. Andrea Hadnagyová, v právnej veci navrhovateľky – manželky (matky): A. B. C. D., nar. XX. XXXXXXXX XXXX, trvale pobytom E. XX, F., zastúpená splnomocnencom: URBAN & PARTNERS s.r.o., advokátska kancelária, so sídlom Červeňova 15, Bratislava, IČO: 47 244 895, proti manželovi (otcovi): A. E. C., nar. XX. XXXXXXXX XXXX, trvale pobytom G. XX, F. F., zastúpený splnomocnencom: Cívik Legal s.r.o., advokátska kancelária, so sídlom Serebíniho 6C, Bratislava, IČO: 54 256 160, o rozvod manželstva a úpravu rodičovských práv a povinností na čas po rozvode manželstva k maloleťmu dieťaťu: A. C., nar. XX. XXXXXXXX XXXX, trvale pobytom ako matka, zastúpené kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, Vazovova 7/A, Bratislava, o odvolaniach otca a matky proti rozsudku Okresného súdu Bratislava V č. k. 59P/130/2018-503 zo 16. decembra 2020, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v časti zverenia maloleťého A. do osobnej starostlivosti matky a v časti zastupovania maloleťého A. a spravovania jeho majetku oboma rodičmi potvrdzuje.

II. V časti výživného (výrok IV.) mení tak, že otca zaväzuje platiť výživné na maloleťého A. za obdobie od 17. marca 2021 do 31. decembra 2022 v sume 290,- eur mesačne, za obdobie od 1. januára 2023 do 31. decembra 2023 v sume 220,- eur mesačne a za obdobie od 1. januára 2024 naďalej v sume 390,- eur mesačne. Výživné je od 1. apríla 2025 otec maloleťého povinný platiť vždy do 15. dňa toho ktorého mesiaca vopred k rukám matky maloleťého. Nedoplatok na zročnom výživnom za obdobie od 17. marca 2021 do 31. marca 2025 vo výške 180,- eur je otec povinný zaplatiť k rukám matky do troch dní.

III. Odvolací súd ďalej mení rozsudok súdu prvej inštancie v časti styku otca s maloleťým tak, že otec je oprávnený stretávať sa s maloleťým v každom nepárnom kalendárnom týždni v stredu v čase od 15.30 hod. do 18.30 hod. a v každom párnom kalendárnom týždni v sobotu v čase od 9.30 hod. do 17.30 hod., počas Veľkonočných sviatkov každú Veľkonočnú sobotu v čase od 9.30 hod. do 17.30 hod., počas vianočných sviatkov každý prvý sviatok vianočný v čase od 9.30 hod. do 17.30 hod. a nad rámec bežného styku počas roka počas letných prázdnin aj v každom párnom týždni v piatok v čase od 9.30 hod. do 17.30 hod. Otec si maloleťého prevezme a po ukončení styku odovzdá v mieste bydliska matky, ktorá je povinná maloleťého na styk riadne pripraviť a otcovi ho v určenom čase odovzdať.

IV. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov tohto konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. manželstvo navrhovateľky A. B. C. D., E. D. a jej manžela A. E. C. uzavreté dňa 21. septembra 2013 v Tisno, Chorvátska republika, zapísané

v knihe manželstiev Ministerstva vnútra SR – osobitná matrika vo zväzku OM/86, ročník 2013, na strane 274, pod poradovým číslom 548 rozviedol. Výrokom II. maloletého A. zveril na čas po rozvode manželstva rodičov do osobnej starostlivosti matky. Výrokom III. rozhodol, že zastupovať maloletého a spravovať jeho majetok sú oprávnení obaja rodičia. Výrokom IV. uložil otcovi povinnosť prispievať na výživu maloletého sumou 300,- eur mesačne, vždy do 15. dňa kalendárneho mesiaca vopred k rukám matky, počnúc právoplatnosťou rozsudku o rozvode manželstva. Výrokom V. upravil styk otca s maloletým tak, že otec má právo stretávať sa s maloletým v bežnom roku s výnimkou sviatkov a prázdnin každý kalendárny týždeň v utorok od 15.30 hod. do 18.30 hod. a v párnom kalendárnom týždni od soboty od 9.00 hod. do nedele do 18.00 hod. Počas Veľkonočných sviatkov v každom nepárnom kalendárnom roku od Veľkonočného piatka od 9.00 hod. do nedele do 18.00 hod. Počas letných prázdnin od 1. júla od 9.00 hod. do 7. júla do 18.00 hod. a od 8. augusta od 9.00 hod. do 13. augusta do 18.00 hod. s tým, že v čase od 16. júla do 31. júla a od 24. augusta bude vykonávaný styk otca s maloletým ako počas bežného roku. Počas Vianočných sviatkov v každom nepárnom kalendárnom roku od 23. decembra od 9.00 hod. do 26. decembra do 18.00 hod. a v párnom kalendárnom roku od 30. decembra od 9.00 hod. do 2. januára nasledujúceho roku do 18.00 hod. Zároveň rozhodol, že otec si maloletého prevezme a po ukončení styku odovzdá v mieste bydliska matky, ktorá je povinná maloletého na styk riadne pripraviť a otcovi ho v určenom čase odovzdať. Taktiež rozhodol, že matka umožní otcovi primeraný styk s maloletým aj prostredníctvom videohovorov a telefonických hovorov. Výrokom VI. žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania. Svoje rozhodnutie odôvodnil právne ustanovením § 18, § 23 ods. 1 a 2 veta prvá, § 24 ods. 1, 3, 4 a 5, § 25 ods. 1 až 5, § 26, § 28 ods. 1 a 2, § 62 ods. 1 až 5 z. č. 36/2005 Z. z. o rodine (ďalej len „Zákon o rodine“), čl. 3 ods. 1 a čl. 7 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa. Vecne dôvodil, že v konaní bol preukázaný hlboký a trvalý rozvrat medzi manželmi, ktorý nedáva predpoklad na obnovenie manželského spolužitia, pričom žiaden z manželov nemá záujem zotrvať v manželstve. Vzťah manželov citovo ochladol v dôsledku rozdielnych názorov na manželské spolužitie. Manželstvo dlhodobo neplní ani jednu z funkcií manželstva v zmysle Zákona o rodine. Súd prvej inštancie preto manželstvo rodičov maloletého rozviedol. Pri rozhodovaní ktorému z rodičov bude maloletý na čas po rozvode zverený do osobnej starostlivosti, súd prvej inštancie prihliadol na odporúčanie kolízneho opatrovníka a zdravotný stav maloletého. Maloletý bol na žiadosť matky podrobený vyšetreniu za účelom diagnostiky poruchy autistického spektra (ďalej len „PAS“), pričom mu bol diagnostikovaný Aspergerov syndróm (F84.5) a bola mu odporúčaná špecifická terapia zameraná na redukciu príznakov Aspergerovho syndrómu, zlepšenie sociálnej recipročnej interakcie a komunikácie. Maloletému nebol odporúčaný nástup do bežnej materskej školy, ale predĺženie rodičovskej dovolenky matke a postupná pomalá adaptácia v prítomnosti matky, riadená odozvou dieťaťa. Za účelom úpravy styku otca s maloletým, resp. posúdenia vhodnosti striedavej osobnej starostlivosti rodičov bol v konaní vypracovaný znalecký posudok č. 32/2019 zo 7. júna 2019. Taktiež bolo vykonané pedopsychiatrické vyšetrenie v sprievode matky v Národnom ústave detských chorôb z 3. januára 2019. Zo správy úradu práce, sociálnych vecí a rodiny jednoznačne vyplynulo, že matka i otec majú vytvorené podmienky pre priaznivý fyzický, psychický a sociálny vývin maloletého. Správa A. H. I., Gami-med s.r.o., Bratislava hodnotí psychomotorický vývin maloletého a celkové prosperovanie ako dobré. Podľa znalca z odboru psychológia, odvetvie klinická psychológia dospelých a klinická psychológia detí Mgr. Martina Balka, ktorý vypracoval znalecký posudok č. 32/2019, je s prihliadnutím na najlepší záujem maloletého vhodné, aby bol zverený do osobnej starostlivosti matky a nie do striedavej osobnej starostlivosti rodičov. V záujme maloletého je vytvorenie pravidelného režimu stretávania sa s otcom aj s prespaním v domácom prostredí otca. Na žiadosť matky bez spolupráce otca bol maloletý vyšetrený v zariadení Salvus s.r.o. z dôvodu pretrvávajúcich problémov v rámci sociokomunikačného kontextu, zmien v správaní a problémov s adaptabilitou. Klinický psychológ PhDr. Karol Kleinmann, PhD. v znaleckom posudku č. 32/2020 z 18. novembra 2020 dospel k záveru, že zdravotný stav maloletého si vyžaduje zvýšenú osobitnú starostlivosť a dôsledný prístup. Taktiež je v záujme maloletého, aby bol umiestnený v špeciálnom súkromnom zariadení (Detské centrum J. K. I.), s ktorým matka uzavrela zmluvu o poskytovaní starostlivosti dieťaťu od januára 2021. V tomto zariadení je celodenná starostlivosť spolplatnená v sume 360,- eur mesačne a skrátená starostlivosť v sume 260,- eur mesačne, avšak podľa oznámenia zariadenia nedisponujú pedagógmi, ktorí majú špecializáciu na prácu s deťmi s poruchou autistického spektra (ďalej len „PAS“). Na základe vykonaného dokazovania dospel súd prvej inštancie k záveru, že napriek tomu, že otec má predpoklady na riadnu rodičovskú starostlivosť o maloletého, nie je vhodné zverenie maloletého do striedavej osobnej starostlivosti rodičov, nakoľko matka s maloletým býva v F. a otec v F. F.. Súd prvej inštancie prihliadal aj na skutočnosť, že maloletý začne navštevovať predškolské zariadenie. Preto maloletého zveril do osobnej starostlivosti matky s tým, že zastupovať a spravovať majetok maloletého budú obaja rodičia. V súvislosti s určením vyživovacej povinnosti súd prvej inštancie

konštatoval, že v čase podania návrhu bola matka na rodičovskej dovolenke a poberala rodičovský príspevok v roku 2018 v sume 214,70 eur a rodinné prídavky na dieťa v sume 23,68 eur, v roku 2019 v sume 220,70 eur a rodinné prídavky na dieťa v sume 24,34 eur. V júli 2020 jej úrad práce, sociálnych vecí a rodiny vyplatil sumu 2.200,- eur a následne poberala rodičovský príspevok v sume 370,- eur a rodinné prídavky v sume 24,95 eur. V auguste 2019 nastúpila do zamestnania po rodičovskej dovolenke na polovičný pracovný úväzok a za odpracované mesiace v roku 2019 dosiahla príjem v priemere 642,- eur a za mesiace január až september 2020 v priemere 828,65 eur. Od mája 2018 prispieval otec na výživu maloletého sumou 200,- eur a od 20. júla 2018 do 14. novembra 2018 platil výživné na manželku v sume 300,- eur a od 14. decembra 2018 platí sumu 200,- eur. Mesačný príjem matky bol v roku 2018 vo výške 738,38 eur, v roku 2019 do augusta vo výške 645,04 eur, pričom od septembra do decembra 2019 sa jej príjem zvýšil na 1.287,04 eur. V roku 2020 za mesiace január až september jej celkový mesačný príjem dosahoval sumu 1.623,60 eur (príjem, rodičovský príspevok, rodinné prídavky na dieťa, výživné na maloletého a na svoju osobu). Za užívanie bytu v F., ktorý je vo vlastníctve sestry matky L. L. D., platí matka mesačne sumu 402,17 eur a za náklady spojené s užívaním bytu hradí sumu 157,- eur. Otec v roku 2018 poberal výsluhový dôchodok v sume 850,- eur mesačne a v čase podania návrhu vlastnil dva byty v F. F., pričom jeden z týchto bytov prenajímal. Výnos za prenájom bol cca. 185,- eur. Predmetné byty daroval v roku 2018 svojej matke z dôvodu svojho zdravotného stavu. V roku 2019 poberal výsluhový dôchodok v sume 863,30 eur a v roku 2020 v sume 876,50 eur. Z tohto príjmu platil výživné na manželku v sume 200,- eur mesačne a výživné na maloletého v sume 200,- eur. Na svoje základné životné potreby tak mal k dispozícii finančné prostriedky v roku 2019 v sume 463,30 eur a v roku 2020 v sume 476,50 eur. Svoje mesačné náklady vyčíslil na sumu 580,- eur. Darovaním jednoizbového bytu matke sa pripravil o príjem vo výške cca. 185,- eur, pričom spolu s výsluhovým dôchodkom by jeho celkový mesačný príjem bol v sume 1.061,50 eur. Z dôvodu nepriaznivého zdravotného stavu je pravidelne sledovaný na neurológii, momentálne je jeho stav stabilizovaný a je schopný vykonávať prácu primeranú jeho zdravotnému stavu. Celkové mesačné výdavky na maloletého vyčíslila matka na sumu 965,- eur spolu s rezervačným poplatkom v Detskom centre J. K. I., z toho bývanie 275,- eur (1/2 z nájmu z Nájomnej zmluvy z novembra 2019), potraviny 240,- eur, drogéria a hygiena 30,- eur, oblečenie a obuv 60,- eur, lieky 30,- eur, škôlka 150,- eur (rezervačný poplatok), voľný čas, krúžky a pomôcky 20,- eur, pohonné hmoty 40,-eur (terapie mimo F.), životné poistenie 40,- eur (od r. 2017) a terapia 100,- eur. Súd prvej inštancie prihliadajúc na možnosti, schopnosti a na zdravotný stav otca, ktorý je momentálne stabilizovaný, určil, že výživné vo výške 300,- eur mesačne je primerané vzhľadom na vek a zdravotný stav maloletého (diagnóza PAS), ktorý si vyžaduje zvýšené náklady a osobitný prístup. Pri posudzovaní styku otca s maloletým súd prvej inštancie vychádzal zo záverov znaleckého posudku Mgr. Balka č. 32/2019, z ktorého vyplýva, že psychický stav rodičov je bez známok psychopatologickej symptomatiky. Maloletý pozitívne reaguje na prítomnosť oboch rodičov a v ich prítomnosti sa cíti spokojne a bezpečne. Podľa znalca nie je potrebné, aby styk otca s maloletým bol obmedzený. Otec svojim zdravotným problémom nebol nijak značne limitovaný pri zabezpečení starostlivosti o maloletého. K svojmu zdravotnému stavu pristupuje zodpovedne a kriticky reflektuje možnosť rozvoja ochorenia v budúcnosti. Z psychologického hľadiska je stav otca stabilný a dokáže sa primerane adaptovať, ako aj realizovať svoje rodičovské kompetencie, a preto jeho zdravotný stav nijak výrazne neohrozí maloletého v jeho prítomnosti. Je v záujme maloletého, aby sa vytvoril pravidelný režim stretávania sa s otcom, ako aj prespanie v jeho domácnosti na udržanie citových väzieb maloletého k ďalším členom rodiny otca. Súd prvej inštancie ďalej uviedol, že matka v konaní namietala formálne aj obsahové nedostatky znaleckého posudku, a preto požiadala znalca PhDr. Karola Kleinmanna PhD. o vyhotovenie súkromného znaleckého posudku. Súd prvej inštancie na tento súkromný znalecký posudok neprihliadol z dôvodu nedostatočnej objektívnosti bez súčasného vyšetrenia otca a posúdenia priamej interakcie maloletého s otcom. Nevyhovelo ani návrhu matky na vypracovanie kontrolného znaleckého posudku majúca za to, že závery znaleckého dokazovania uskutočneného v konaní predstavujú dostatočný podklad pre kvalifikované rozhodnutie vo veci. Vzhľadom na vek maloletého (4 roky), kedy sa formuje u detí ich osobnosť, súd prvej inštancie považoval za nevyhnutné rozšíriť neodkladným opatrením doposiaľ nastavenú úpravu styku otca s maloletým za účelom prehĺbovania a rozširovania citových väzieb maloletého k otcovi aj k ďalším rodinným príslušníkom otca. Maloletý má k otcovi dobrý vzťah, má ho rád aj napriek ich obmedzenému styku. Súd prvej inštancie preto nevidel dôvod, aby bola pri styku prítomná matka, keďže sa v konaní nepreukázalo, že by otec mohol negatívne ohroziť formovanie osobnosti maloletého. Otec je schopný zabezpečiť starostlivosť o maloletého i počas sviatkov a prázdnin, pričom táto úprava prispieva aj k potrebe maloletého vnímať otcovský vzor. Matka v konaní namietala zdravotný a psychický stav otca. Otec preto z vlastnej iniciatívy podstúpil psychologické vyšetrenie, z ktorého vyplynulo, že aktuálne u neho nie sú zjavné známky procesuálneho ochorenia z okruhu

schizofrénnych ochorení ani známky dekompenzácie osobnosti v zmysle depresie alebo neurotických príznakov. Z lekárskeho správ bolo preukázané, že otcovi bola diagnostikovaná neuronálna forma motorickej neuropatie, v súčasnosti bez progresie, nebol uznaný ZŤP, je schopný viesť motorové vozidlo, avšak jeho pracovná spôsobilosť je obmedzená. Ochorenie sa u otca objavilo v roku 2017 a jeho zmeny správania boli súčasťou vysporiadavania sa s touto situáciou. Súd prvej inštancie poukázal na to, že otec sa podrobuje pravidelným polročným prehliadkam u neurológa, čo je dôkazom zodpovedného prístupu otca k jeho zdravotnému stavu, ako aj k posúdeniu schopnosti poskytnúť maloletému osobnú starostlivosť s ohľadom na jeho zdravotný stav. Súd prvej inštancie poukázal tiež na to, že navrhovateľka preukázateľne bránila osobnému styku otca s maloletým. O náhrade trov konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 52 z. č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „Civilný mimosporový poriadok“).

2. Proti rozsudku súdu prvej inštancie voči výrokom IV. a V. podal v zákonnej lehote odvolanie otec maloletého. Namietal, že súd prvej inštancie sa dostatočne nezaoberal jeho majetkovými a zárobkovými možnosťami ani nezohľadnil jeho výdavky. Poukázal na to, že v čase rozhodovania súdu prvej inštancie poberal iba výsluhový dôchodok vo výške 876,50 eur a iný príjem nemal. Nevlastnil žiadny nehnuteľný majetok ani hnutel'ný majetok vyššej hodnoty. Mesačné výdavky (nájom 68,- eur, plyn 40,- eur, elektrina 22,- eur, TV a internet 15,- eur, telefón 20,- eur, životné poistenie 38,- eur, strava a hygiena 270,- eur, lieky 20,- eur, oblečenie 30,- eur, cestovné náklady 210,- eur, detské centrum /vstupné/ 30,- eur) spolu s výživným na manželku a maloletého dosahovali sumu 1.163,- eur. Od 1. februára 2021 bol zamestnaný v M. G. N. N. K. M. G. N. O. P. I. F. F. (ďalej len „M. K. M. F. F.“) na dobu určitú do 31. januára 2022 s hrubou mzdou vo výške 709,50 eur. Uviedol, že podľa potvrdenia od zamestnávateľa matky predloženého v konaní sp. zn. 56Pc/9/2018 o určenie výživného na manželku mal priemerný čistý mesačný príjem matky za obdobie od októbra 2019 do septembra 2020 predstavoval sumu 782,24 eur, čo spolu s rodičovským príspevkom, rodinnými prídavkami a výživným na manželku a maloletého činí 1.576,24 eur mesačne. S poukazom na príjem matky považoval otec sumu 200,- eur, ktorú v konaní navrhol aj kolízny opatrovník, za primeranú jeho schopnostiam, možnostiam a majetkovým pomerom, ako aj zodpovedajúcu potrebám maloletého. V súvislosti s úpravou jeho styku s maloletým otec nesúhlasil, aby sa víkendový styk v párnom kalendárnom týždni realizoval až od soboty od 9.00 hod. Mal za to, že je potrebné, aby mohli s maloletým stráviť počas párných víkendov sobotu bez cestovania. Aj znalec Mgr. Balko odporučil, aby maloletý každý párný víkend od piatka do nedele prespal u otca, s čím súhlasil aj kolízny opatrovník. Otec ďalej namietal, že sa súd prvej inštancie nezaoberal jeho návrhom na určenie náhradného termínu styku pre prípad zmarenia styku s maloletým alebo choroby maloletého. Poukázal na to, že matka nerešpektovala právoplatné a vykonateľné rozhodnutie Okresného súdu Bratislava V, ktorý neodkladným opatrením upravil jeho styk s maloletým. Matka zmarila už 80 stretnutí s maloletým a neumožnila ani jedno náhradné stretnutie, a preto bol nariadený výkon rozhodnutia. Napriek opatreniam v rámci konania o výkon rozhodnutia sp. zn. 2Em/1/2019, matka stále marí jeho styk s maloletým, preto je potrebné uložiť matke povinnosť na poskytnutie náhradných stretnutí s maloletým. Nakoľko mu matka neumožnila ani primeraný styk s maloletým prostredníctvom videohovorov a telefonických rozhovorov je potrebné, aby bol v rozsudku stanovený počet videohovorov aspoň trikrát týždenne. Záverom odvolania otec navrhol, aby odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti tak, že otec je povinný prispievať na výživu maloletého sumou 200,- eur mesačne, vždy do 15. dňa kalendárneho mesiaca vopred k rukám matky. Styk otca s maloletým sa upravuje v bežnom roku s výnimkou sviatkov a prázdnin v každom kalendárnom týždni v utorok od 15.30 hod. do 18.30 hod. a v párnom kalendárnom týždni od piatka od 9.00 hod. do nedele do 18.00 hod. Počas Veľkonočných sviatkov v každom nepárnom kalendárnom roku od Veľkonočného piatka od 9.00 hod. do nedele do 18.00 hod. Počas letných prázdnin od 1. júla od 9.00 hod. do 7. júla do 18.00 hod. a od 8. augusta od 9.00 hod. do 13. augusta do 18.00 hod. s tým, že v čase od 16. júla do 31. júla a od 24. augusta bude vykonávaný styk otca s maloletým ako počas bežného roka. Počas Vianočných sviatkov v každom nepárnom kalendárnom roku od 23. decembra od 9.00 hod. do 26. decembra do 18.00 hod. a v párnom kalendárnom roku od 30. decembra od 9.00 hod. do 2. januára nasledujúceho roku do 18.00 hod. Otec si maloletého prevezme a po ukončení styku odovzdá v mieste bydliska matky, ktorá je povinná maloletého na styk riadne pripraviť a otcovi ho v určenom čase odovzdať. Matka umožní otcovi primeraný styk s maloletým aj prostredníctvom videohovorov najmenej v rozsahu trikrát týždenne. Pre prípad zmarenia stretnutia s maloletým určeného súdom alebo preukázaného ochorenia maloletého má otec nárok na náhradný termín.

3. Proti rozsudku súdu prvej inštancie voči výroku V. podala v zákonnej lehote odvolanie taktiež matka maloletého. Namietala, že súd prvej inštancie rozhodol vo veci úpravy styku bez ohľadu na možnosti a schopnosti otca, ako aj bez ohľadu na možnosti, schopnosti, zdravotný stav, režim, vek

a najlepší záujem maloletého. V tejto súvislosti poukázala na rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 9CoP/16/2016 z 24. mája 2019 a čl. 12, 18 a 23 Dohovoru o právach dieťaťa. Uviedla, že od septembra 2019 riešila problémy maloletého súvisiace so zmenami správania, ktoré sa prejavovali fyzickým ubližovaním, pomočovaním, problémami so zadržiavaním stolice v deň kontaktu s otcom, preto bola nútená vyhľadať pomoc pediatričky, ktorá ich odkázala na vyšetrenie k detskému psychiatrovi. Výsledkom psychiatrického vyšetrenia bolo určenie úzkostnej poruchy dieťaťa v súvislosti s kontaktom otca a ako reakcia na matrimoniálnu situáciu spolu s rozvodovým konaním rodičov. V novembri 2019 začal maloletý navštevovať ambulanciu liečebného pedagóga a v máji 2020 maloletého vyšetřila klinická psychologička Q. L., ktorá konštatovala u maloletého úzkostnú poruchu a Aspergerov syndróm. Matka ďalej uviedla, že na odporúčanie klinickej psychologičky Q. R. si v júni 2020 predĺžila rodičovskú dovolenku vzhľadom na zdravotný vývin maloletého. Q. R. odporúčala vzhľadom na separačnú úzkosť maloletého realizovať styk v prítomnosti matky. V auguste 2020 sa maloletý podrobil vyšetreniu v zariadení SALVUS, ktorý vystavil klinický posudok na maloletého. Zistené boli úzkostné stavy maloletého a bolo odporúčané, aby sa maloletý podrobil testovaniu na PAS. Nakoľko znalecký posudok č. 32/2019 bol vyhotovený pred diagnostikovaním PAS, zabezpečila si súkromný znalecký posudok. Poukázala aj na skutočnosť, že znalec PhDr. Kleinmann, PhD. na rozdiel od Mgr. Balka disponuje špecializáciou na poradenskú psychológiu, čo súd prvej inštancie nezohľadnil. Súd prvej inštancie mal pri úprave styku prihliadať aj na súkromný znalecký posudok, ktorý je aktuálnejší a viac zohľadňuje potreby maloletého. Z dôvodu potreby definitívnej diagnostiky maloletého navštívila s maloletým zariadenie SunRise, kde detská psychiatricka maloletému jednoznačne diagnostikovala Aspergerov syndróm. Maloletému bol následne vydaný preukaz pre osoby s PAS. Podľa matky súd prvej inštancie sa zdravotnému stavu maloletého venoval len okrajovo a vôbec nezohľadnil vývoj správania sa maloletého. Po prvom stretnutí otca s maloletým bez jej prítomnosti sa maloletý zdekompenzoval. Maloletému sa výrazne začal zhoršovať zdravotný stav (maloletý sa fyzicky poškodzoval, zatlačal si oči, vykrúcal prsty a opakoval, že je zlý, neposlušný a zavadzia). Otec pritom o priebehu stykov tvrdil, že maloletý je veselý, šťastný, správa sa pekne a je spokojný. Podľa správy od riaditeľky materskej školy, ktorú maloletý navštevoval, maloletý nenapreduje a vývojovo sa vracia späť. Podľa matky víkendový styk nie je možné realizovať z adaptačných problémov maloletého i vzhľadom na jeho citlivosť na zmenu a naviazanosť na režim. Súd prvej inštancie upravil styk bez vyhodnotenia potreby adaptačného obdobia. Potreba jej prítomnosti pri styku (minimálne počas adaptačného obdobia) vyplýva zo správania maloletého. Matka zároveň namietala, že súd prvej inštancie nezohľadnil ani zdravotné limity otca. Jeho zdravotné problémy mu bránia pracovať. Viackrát mu bola odporúčaná psychoterapia, pričom sám priznal, že má psychické problémy so zvládnutím svojej diagnózy. Súd prvej inštancie prehliadol, že otec vyžaduje prítomnosť svojej matky počas styku z dôvodu pomoci s maloletým. Z dôvodu prítomnosti matky otca pri styku, mala byť aj ona vyšetrená znalcom. Záverom odvolania matka navrhla, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku V. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Eventuálne, aby vo výroku V. rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletým každý nepárny kalendárny týždeň v stredu od 15.00 hod. do 17.30 hod. a každý párný víkend v sobotu od 9.30 hod. do 11.30 hod. a od 15.00 hod. do 17.30 hod. vždy za prítomnosti matky s tým, že otec si maloletého prevezme a odovzdá v mieste bydliska matky.

4. K odvolaniu matky sa vyjadril otec s tým, že podané odvolanie je nedôvodné. Matka nezohľadňuje najlepší záujem maloletého a zneužíva diagnózu maloletého na obmedzovanie jeho kontaktu s ním. Otec zdôraznil, že v konaní nebol spochybnený zdravotný stav maloletého. O maloletého sa vie plnohodnotne postarať, problematiku Aspergerovho syndrómu má naštudovanú. Znalecký posudok PhDr. Kleinmanna, PhD. označil za účelový, neúplný a nedostatočný, keďže bol vypracovaný zo selektívne predložených listinných dôkazov matky. Znalec ho nevyšetřil, nepozoroval jeho interakciu s maloletým, nevyšetřil ani matku, nemal k dispozícii súdny spis ani úplnú zdravotnú dokumentáciu maloletého. V správe A. N. A. D., Q. nie je uvedené, že jeho stretnutia s maloletým majú byť za prítomnosti matky. Otec ďalej poukázal na to, že po vypracovaní znaleckého posudku bol znalec Mgr. Balko vypočutý na pojednávaní 14. októbra 2020, pričom sa vyjadril, že zistenie Aspergerovho syndrómu nič nemení na jeho závere ohľadom navrhovaného styku s otcom. Otec podotkol, že všetky jeho stretnutia s maloletým, ktorých sa zúčastnila aj stará matka (matka otca – pozn. odvolacieho súdu), prebehli bez akýchkoľvek problémov a maloletý bol šťastný. Ako nedôvodne tiež vyhodnotil námietky matky týkajúce sa jeho zdravotného stavu. 10. marca 2021 bol na pravidelnej kontrole u neurologičky, ktorá skonštatovala, že vzhľadom na dlhodobý stabilný priebeh ochorenia a súčasný klinický nález niet prekážky v starostlivosti o maloletého. Zdôraznil, že maloletého by nikdy nevystavil riziku. O maloletého sa vie postarať, avšak jeho matka má

tiež záujem na styku s maloletým, a preto sa zúčastňuje týchto stretnutí. Je absurdné, aby stará matka bola vyšetrovaná znalcom len pre to, že sa stretáva s maloletým.

5. K vyjadreniu otca sa vyjadrila matka podaním z 3. júna 2021. V prvom rade uviedla, že 10. marca 2021 vydal Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava maloletému preukaz osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, keďže miera funkčnej poruchy maloletého je 60%. V marci 2021 sa maloletý zúčastnil neurologického vyšetrenia u A. P., ktorá u maloletého potvrdila Aspergerov syndróm, poruchu emotivity a úzkostný syndróm a separačnú úzkosť viazanú na matku. Otec však odmietol diagnostiku rozsahu Aspergerovho syndrómu prostredníctvom Akademického centra výskumu autizmu. 11. mája 2021 začal maloletý navštevovať materskú školu v Q., pričom ona pôsobí v škôlke ako jeho asistentka. Matka ďalej uviedla, že od júna 2021 sa bude s otcom dobrovoľne zúčastňovať výchovného opatrenia vedenom Centrom pre deti a rodinu v Bratislave za účelom obnovenia kontaktu maloletého s otcom a zlepšenia vzájomnej komunikácie. Otec sa s maloletým stretol 12., 21. 26. a 29. mája 2021. Neberie však ohľad na potreby maloletého a nevie sa s ňou dohodnúť. Neustále ju osočuje a znevažuje. V roku 2020 sa nedostavil na styk s maloletým 63-krát. Dôvodom je podľa matky zdravotný stav otca, ktorý mu znemožňuje postarať sa o maloletého či viesť motorové vozidlo. Jeho zdravotný stav je limitovaný, keďže nedokáže vykonávať viaceré fyzické aktivity a má problémy s citlivosťou nôh, triaškou rúk a pod. Aj z tohto dôvodu nie je schopný sám zabezpečiť starostlivosť o maloletého. V konaní o výživnom na manželku otec uvádzal, že jeho zdravotný stav je vážny a zhoršuje sa. V súvislosti s odvolaním otca voči určenej výške výživného matka uviedla, že otec je bonitný človek, vlastní viaceré nehnuteľnosti, motorové vozidlo, poberá výsluhový dôchodok a je zamestnaný. Ona nepracuje na plný úväzok, je asistentkou maloletého v škôlke. Výdavky na maloletého prevyšujú jej príjmy. Okrem bežných nákladov na maloletého a škôlku znáša aj náklady spojené so zabezpečením zdravotnej starostlivosti maloletého.

6. Na vyjadrenie matky reagoval otec podaním zo 6. júla 2021, v ktorom zopakoval svoje argumenty uvedené vo vyjadrení k odvolaniu matky. Poukázal na to, že až do informatívneho výsluchu na súde 6. apríla 2021 mu matka neumožňovala styk s maloletým. Na matku preto podal trestné oznámenie. S diagnostikou maloletého v Akademickom centre výskumu autizmu nesúhlasil z dôvodu, že nikto nespochybňoval, že maloletý má Aspergerov syndróm. Vyšetrenie maloletého u A. P. absolvovala matka bez jeho vedomia. Vyšetrenie je neobjektívne, keďže A. P. vychádzala iba z účelových tvrdení matky.

7. Matka v podaní zo 6. augusta 2021 poskytla informácie o stykoch otca s maloletým. Otec mal realizovať styk v dohodnutých termínoch, pričom sama dohliadala na priebeh stretnutia zo vzdialenosti cca 20 metrov. Stará matka mala celý priebeh stretnutí nahrávať. Po týchto stretnutiach bol maloletý podráždený.

8. Otec v podaní z 30. novembra 2021 opísal priebeh stykov s maloletým. Poukázal na manipuláciu maloletého matkou pred realizovaním styku a na marenie stykov z jej strany. Uviedol, že od 1. apríla 2018 bol s maloletým iba cca. 176 hodín, v roku 2020 sa uskutočnilo 10 stretnutí a v roku 2021 21 stretnutí. Ostatne maloletého videl 27. septembra 2021 a ostatný videohovor uskutočnil 10. apríla 2021, keďže matka maloletému videohovory neumožňuje odvolávajú sa na odmietavý postoj maloletého. Doplnil, že A. P. na základe ním poskytnutých informácií ohľadom maloletého a styku prehodnotila svoje predchádzajúce odporúčania týkajúce sa prítomnosti matky pri styku. V súvislosti s podaním trestného oznámenia na matku uviedol, že voči matke už bolo vznesené obvinenie.

9. V podaní z 25. februára 2022 matka uviedla, že toho času má maloletý prerušený pobyt v materskej škole z dôvodu nezvládania sociokomunikačnej záťaže a separačných úzkostí. 15. decembra 2021 sa zúčastnila psychologického vyšetrenia maloletého u A. L., Q., ktorá označila stav maloletého ako PAS a sociálne úzkostnú poruchu, ktorá má psychogénny podklad. A. L., Q. uviedla niekoľko odporúčaní, medzi inými aj potrebu adaptácie na zmenu prostredia (vhodná prítomnosť matky) a postupnej separácie. Matka zdôraznila, že A. L., Q. spolupracovala s oboma rodičmi, preto sa jedná o objektívne posúdenie zdravotného stavu maloletého, jeho limitov a následných odporúčaní vo vzťahu k potrebe postupnej adaptácie maloletého na akékoľvek zmeny. Uviedla, že otec sa s maloletým dlhšie obdobie nestretával. Maloletý mal zdravotné problémy, čo otec akceptoval a stykov sa nedožadoval. Namiesto videohovorov, po ktorých je maloletý rozrušený, otcovi navrhla ako alternatívu telefonický kontakt s maloletým, ktorý však otec odmieta. Odvolaciemu súdu navrhla, aby bol vyhotovený nový znalecký posudok za účelom rozhodnutia o úprave styku otca s maloletým, keďže znalecký posudok č. 32/2019 nie je vzhľadom na zdravotný stav maloletého aktuálny.

10. Otec v podaní z 28. apríla 2022 uviedol, že telefonickú komunikáciu s maloletým odmietol z dôvodu, že matka do hovoru zasahovala a ovplyvňovala jeho priebeh. Maloletého na hovor nepripravila, pretože vôbec nevedel, s kým volá. Poukázal na záverečnú správu z priebehu psychologického procesu v Centre pre deti a rodinu z 29. marca 2022, v ktorej bolo matke odporučené podporovať otcovu rodičovskú rolu a vytvárať priestor pre ich spoločný kontakt a proaktívne poskytovať informácie o maloletom. Cieľ stretávania sa rodiča s dieťaťom za prítomnosti odborného zamestnanca sa nepodarilo naplniť. Matke sa navrhlo 8 termínov adaptačného stretnutia maloletého, ktoré nevyužila odôvodňujúc to jej OČR alebo chorobou maloletého. Otec informoval, že matka nakoniec odstúpila od zúčastňovania sa výchovného opatrenia, čo preukazuje jej nezáujem, aby sa styk realizoval bez jej prítomnosti. Otec odmietol nové znalecké dokazovanie, ktoré je snahou matky o predĺžovanie súdneho konania. Poukázal tiež na absolvované preventívne vyšetrenie u svojej všeobecnej lekárky, ktorá po vyšetrení uviedla niet dôvodu k obmedzeniu starostlivosti o dieťa. V súvislosti so správou A. L., Q. uviedol, že táto bola doplnená na žiadosť matky o všeobecné odporúčania, pričom v pôvodnej správe nie sú odporúčané stretnutia za prítomnosti matky. Doplnil, že v jeho zamestnaní došlo k zmene jeho pracovnej pozície. Pôsobí ako referent-operátor oddelenia informačno-komunikačných technológií a pracovnú zmluvu má na dobu určitú do 28. júla 2023.

11. Matka v podaní z 31. mája 2022 uviedla, že maloletý sa zúčastnil testovania na posúdenie školskej spôsobilosti a špeciálnopedagogického vyšetrenia v Centre špeciálno-pedagogického poradenstva pri ŠZŠ a MŠ, S. X N. F., pričom bolo odporúčané jeho zaradenie do 1. ročníka a vzdelávanie individuálnym začlenením z dôvodu PAS, zváženie možnosti náročnejšieho štúdia a postupná adaptácia. Absolvoval tiež vyšetrenie v Súkromnom centre pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie Centrum nadania n.o., z ktorého vyplynulo, že ide o dieťa s intelektovým nadaním, a teda so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Matka ďalej uviedla, že otec sa s maloletým pravidelne stretáva od 16. marca 2022, pričom problematické sú najmä stretnutia v sobotu, kedy je maloletý vzhľadom na dĺžku stretnutí vyčerpaný. Nakoľko výchovné opatrenie neprinieslo žiadne pozitívne zmeny vo vzťahu k maloletému, spoluprácu ukončila. A. P. odporučila maximálne obmedzenie výpočtovej techniky u maloletého, preto podľa matky videohovory nie sú vhodné. Podľa matky ošetrojúci lekári otca nie sú oprávnení sa vyjadrovať k schopnostiam otca zabezpečovať starostlivosť o maloletého, pričom z predložených správ nevyplýva, že je schopný zabezpečiť starostlivosť o dieťa s ťažkým zdravotným postihnutím. Záverom svojho vyjadrenia navrhla, aby bol rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku V. zmenený tak, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletým každý kalendárny týždeň v stredu od 15.00 hod. do 17.00 hod. a každý párný víkend v sobotu od 9.00 hod. do 11.30 hod. za prítomnosti matky s tým, že otec maloletého prevezme a odovzdá v mieste bydliska matky.

12. V podaní z 6. júla 2022 matka namietala nesprávny postup kolízneho opatrovníka pri výsluchu maloletého, keďže nekomunikoval s maloletým ako s chlapcom, ktorý má diagnostikovaný PAS a je ťažko zdravotne postihnutý. Z výsluchu maloletého navyše nevyhotovil zvukový záznam. Poukázala na rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 11CoP/163/2021 z 12. júla 2022, ktorý neprihliadal na Správu kolízneho opatrovníka v časti obsahujúcej vyjadrenie maloletého. Maloletému bolo taktiež Centrom špeciálno-pedagogického poradenstva pri ŠZŠ s MŠ odporúčaný odklad plnenia povinnej školskej dochádzky z dôvodov prehĺbenia ťažkostí v oblasti emocionality a úzkostných stavov.

13. Otec v podaní z 7. júla 2022 zdôraznil, že zlý vplyv na maloletého má práve zámerné obmedzovanie jeho kontaktu s maloletým zo strany matky. Poukázal na počet stretnutí s maloletým za obdobie rokov 2018 až 2022 a na obmedzovanie jeho styku matkou.

14. Matka v odvolacom konaní ešte uviedla, že sa rozhodla pre odklad školskej dochádzky u maloletého (podanie z 18. augusta 2022), priebežne poskytovala informácie o stykoch otca s maloletým (podanie z 19. augusta 2022, 6. októbra 2022, 16. novembra 2022, 6. decembra 2022, 13. januára 2023, 10. februára 2023, 8. marca 2023, 15. mája 2023, 17. augusta 2023, 23. augusta 2023, 5. októbra 2023, 11. augusta 2024, 12. septembra 2024, 25. septembra 2024, 5. novembra 2024, 6. januára 2025 a 21. marca 2025), aktualizovala svoje príjmy a mesačné výdavky na seba i maloletého (podanie z 30. septembra 2022, 11. marca 2023 a 20. marca 2025). Doplnila, že maloletý od februára 2022 pravidelne navštevuje Centrum Rata o.z. sa účelom rozvoja sociálnych zručností a komunikácie, zároveň navštevuje Súkromnú materskú školu D. (podanie z 3. novembra 2022). Namietala odvolacím súdom ustanoveného znalca Mgr. Martina Balka z dôvodu pochybnosti o jeho objektívnosti, nezáujatosti

a odbornosti, ktorá nezodpovedá odbornosti potrebnej na vyšetrenie maloletých detí s PAS, preto navrhovala upustiť od znaleckého dokazovania alebo ustanoviť znalca z odboru detská psychiatria (podanie z 16. marca 2023, 18. marca 2023, 18. mája 2023). Následne doplnila otázky na znalca, žiadala, aby sa vyšetrenia znalcom zúčastnila aj matka otca a aby bol pribratý do konania znalec, ktorý sa špecializuje na sexuálne zneužívanie maloletých, nakoľko 7. októbra 2023 maloletý popísal udalosť, v rámci ktorej mala otcova matka v rámci návštevy toalety maloletým manipulovať s jeho pohlavným údom, žiadala tiež vypočuť A. T. k skutočnostiach nepravdivo uvedeným úradom práce, sociálnych vecí a rodiny (podanie z 6. mája 2024). Namietala tiež, že na znalecký posudok Mgr. Balka nemožno prihladať, nakoľko tento znalec v roku 2019 nebol zapísaný pre odvetvie poradenská psychológia. Navyše znalec odmietol vyhotoviť zvukový záznam, ktorý mal byť podľa prílohy č. 11 k vyhláške Ministerstva spravodlivosti SR č. 228/2018 Z. z. vyhotovený ako príloha posudku (podanie z 9. mája 2024). Mala za to, že všeobecná lekárka otca nie je kompetentná sa vyjadriť k závažnému neurologickému ochoreniu, ktoré postihuje svalstvo. Neurologička otca nekonštatovala, že je otec schopný zabezpečiť starostlivosť o maloletého. Uviedla, že maloletý navštevuje 2. ročník Základnej školy pre mimoriadne nadané deti v F.. Odkedy boli ukončené jeho stretnutia s otcom bez nej, jeho stav je stabilizovaný. Opätovne navrhla znalecký posudok vyhotoviť znalcom z odvetvia detská psychiatria, prizvať konzultanta z odvetvia sexuológie a zaviazat' ich vyhotoviť zvukový záznam, prešetriť osobnostné predpoklady starej matky a vzťah medzi ňou a maloletým (podanie z 14. októbra 2024). Matka následne uviedla, že nakoľko maloletý je dieťaťom s poruchou PAS posudok v časti diagnostiky, špecifického prežívania, potrieb a obmedzení maloletého má vypracovať pedopsychiater. Žiadala doplniť otázky na znalca z odvetvia psychiatria a konzultanta z odvetvia psychológia. Zároveň navrhla výsluch maloletého súdom a vyhotovenie videozáznamu z tohto výsluchu. Uviedla, že od 7. októbra 2023 styk s maloletým neprebíha z dôvodov na strane otca, ktorý sa odmieta dostaviť na styk bez svojej matky (podanie z 11. novembra 2024). K veci sa sumárne vyjadrila v podaní z 5. decembra 2024. Následne namietala nezákonnosť zloženia senátu 12CoP v obsadení JUDr. Katarína Slováčková, JUDr. Ľubica Bundzelová a Mgr. Andrea Hadangyová, keďže zistila, že na Krajskom súde v Trnave pôsobia členky pôvodného senátu Krajského súdu v Bratislave (Mgr. Patrícia Železníková, Mgr. Alena Čakváriová a JUDr. Blanka Podmajerská), ktoré vec prejednávajú a s agendou prešli na Krajský súd v Trnave. Súčasne vzniesla i námietku zaujatosti členiek senátu 12CoP (podanie z 13. januára 2025). Matka taktiež poukázala na potvrdenia neurologičky A. I. P. a učiteľa hudby A. A. R., že videá nie sú pre maloletého vhodné. Podľa správy z vyšetrenia maloletého psychologičkou Q. C. R. z apríla 2024 maloletý spolupracuje, je pokojný, sústredený, má nadpriemerné rozumové schopnosti, ale nízku frustračnú toleranciu a treba rešpektovať jeho hranice a potreby (podanie z 18. februára 2025). V súvislosti s návrhom otca na zverenie maloletého do jeho osobnej starostlivosti sa domáhala, aby odvolací súd vyžiadal komplexnú správu od neurológa ohľadom stavu otca na základe vyšetrení CSL a EMG. Uviedla, že od roku 2020 sa otec na žiadny styk nedostavil bez doprovodu svojej matky. Namietala, že základná škola v F. F., ktorú by mal maloletý v prípade jeho zverenia do starostlivosti otca navštevovať, nepotvrdila, že má špeciálnych pedagógov pre deti s PAS ani že má schopnosť implementovať individuálny vzdelávací plán maloletého (podanie z 11. marca 2025). Matka v neposlednom rade navrhla, aby bol styk otca upravený tak, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletým každý nepárny kalendárny týždeň v stredu od 15.00 hod. do 17.00 hod. a každý párný kalendárny víkend v sobotu od 9.00 hod. od 11.00 hod. a od 14.00 hod. do 17.00 hod. bez prítomnosti starej matky maloletého a vždy za prítomnosti matky maloletého s tým, že otec si maloletého prevezme a odovzdá v mieste bydliska matky (podanie z 24. marca 2025).

15. V odvolacom konaní otec taktiež priebežne informoval o priebehu jeho styku s maloletým (podanie z 8. septembra 2022, 1. novembra 2022, 9. januára 2023, 1. marca 2023, 16. augusta 2023, 27. septembra 2024). Zároveň aktualizoval svoje príjmy a mesačné výdavky, a vyjadril sa aj k svojim majetkovým pomerom (podanie z 30. septembra 2022 a 26. februára 2025). Poukázal na správu A. T. z 1. februára 2023, podľa ktorej starostlivosť zo strany matky je extrémne úzkostná a nie je dôvod, aby maloletý nemohol byť s otcom aj bez asistencie matky a uviedol, že matka ho neinformovala, že maloletý od 1. septembra 2023 nastupuje do 1. ročníka Školy pre mimoriadne nadané deti a Gymnázium O. N. F. (podanie z 16. augusta 2023). Doplnil, že trestné oznámenie na jeho matku bolo odmietnuté, nakoľko sa nejedná o zločin sexuálneho zneužívania ani iný trestný čin, či priestupok. 18. októbra 2023 bol na pravidelnej kontrole na neurológii, kde A. A. I. konštatovala dlhodobý stabilizovaný stav bez progresie a zmeny klinického obrazu. Stále je teda schopný sa o maloletého postarať. Ani jeho všeobecná lekárka, u ktorej absolvoval 2. mája 2024 preventívne vyšetrenie, nezistila dôvod k obmedzeniu starostlivosti o maloletého. Poukázal na to, že v januári 2023 z dôvodu návratu kolegyne musel ukončiť pracovný pomer v M. K. M. F. F.. Od septembra 2023 do decembra 2023 pracoval v tomto ústave na dohodu,

príčom od 1. januára 2024 je opäť zamestnancom tohto ústavu s pracovným pomerom na dobu neurčitú. Navrhol, aby vzhľadom na konanie matky, ktoré je v rozpore s najlepším záujmom maloletého, odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že maloletého zverí do osobnej starostlivosti otca, pričom obaja rodičia budú maloletého zastupovať a spravovať jeho majetok. Matke uloží povinnosť prispievať na výživu maloletého sumou 300,- eur mesačne, vždy do 15. dňa kalendárneho mesiaca vopred k rukám otca, počnúc právoplatnosťou rozsudku. Zároveň upraví styk matky s maloletým tak, že matka je oprávnená stretávať sa s maloletým v bežnom roku s výnimkou sviatkov a prázdnin v každom kalendárnom týždni v stredu od 15.30 hod. do 18.30 hod. a v párnom kalendárnom týždni od piatku od 15.00 hod. do nedele do 18.00 hod. Počas Veľkonočných sviatkov v každom kalendárnom roku od Veľkonočného piatka od 9.00 hod. do nedele do 18.00 hod., počas letných prázdnin od 1. júla od 9.00 hod. do 7. júla do 18.00 hod. a od 8. augusta od 9.00 hod. do 13. augusta do 18.00 hod. s tým, že v čase od 16. júla do 31. júla a od 24. augusta bude vykonávaný styk otca (správne malo byť uvedené „styk matky“ – pozn. odvolacieho súdu) s maloletým ako počas bežného roku, počas vianočných sviatkov v každom nepárnom kalendárnom roku od 23. decembra od 9.00 hod. do 26. decembra do 18.00 hod. a v párnom kalendárnom roku od 30. decembra od 9.00 do 2. januára nasledujúceho roku do 18.00 hod. s tým, že matka si maloletého prevezme a po ukončení styku odovzdá v mieste bydliska otca, ktorý je povinný maloletého na styk riadne pripraviť a matke ho v určenom čase odovzdať. Súčasne otcovi uloží povinnosť umožniť matke primeraný styk s maloletým aj prostredníctvom videohovorov a telefonických hovorov. V neposlednom rade žiadnemu z účastníkov neprizná právo na náhradu trov konania (podanie z 27. septembra 2024). Otec následne doplnil, že mu matka doposiaľ zmarila 166 stretnutí s maloletým, pričom maloletého nevidel vyše jedného roka a videohovory mu matka taktiež neumožňuje. 16. októbra 2024 bol na pravidelnej kontrole na neurológii, kde A. I. opätovne u neho konštatovala dlhodobu stabilizovaný stav bez progresie a zmeny klinického obrazu. V prípade zverenia maloletého do jeho starostlivosti môže maloletý nastúpiť v F. F. do špeciálnej triedy pre deti so všeobecným intelektovým nadaním Základnej školy U. XX, kde bude zabezpečené vzdelávanie primerané jeho potrebám (podanie z 13. februára 2025).

16. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 3 ods. 5 písm. b) Civilného mimosporového poriadku) po zistení, že odvolania boli podané včas oprávnenými osobami – rodičmi maloletého dieťaťa /§ 359 a § 362 ods. 1 z. č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „Civilný sporový poriadok“) a § 7 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku/, proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 355 ods. 1 Civilného sporového poriadku), po skonštatovaní, že odvolania majú zákonom predpísané náležitosti (§ 363 Civilného sporového poriadku), preskúmal napadnuté rozhodnutie bez viazanosti rozsahom (§ 65 Civilného mimosporového poriadku) a dôvodmi odvolania (§ 66 Civilného mimosporového poriadku), s prihliadnutím na prípadné vady konania, iba ak by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ktoré ale nezistil (§ 67 Civilného mimosporového poriadku), keď vzhľadom k potrebe doplnenia dokazovania nariadil v zmysle § 385 ods. 1 v spojení s § 383 Civilného sporového poriadku vo veci pojednávanie a po doplnenom dokazovaní dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné v časti zverenia maloletého do osobnej starostlivosti matky ako i v časti zastupovania maloletého a spravovania jeho majetku oboma rodičmi potvrdiť (§ 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku) a v časti určenia výživného a úpravy styku otca s maloletým zmeniť (§ 388 Civilného sporového poriadku).

17. Predmetom konania pred súdom prvej inštancie bol rozvod manželstva rodičov maloletého A. a úprava výkonu ich rodičovských práv a povinností k maloletému na čas po rozvode manželstva.

18. Predmetom odvolacieho konania je bez ohľadu na rozsah (§ 65 Civilného mimosporového poriadku) a odvolacie dôvody (§ 66 Civilného mimosporového poriadku) preskúmanie správnosti postupu a rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorým súd prvej inštancie zveril maloletého na čas po rozvode manželstva do osobnej starostlivosti matky (výrok II.) s tým, že zastupovať maloletého a spravovať jeho majetok budú obaja rodičia (výrok III.), otcovi uložil povinnosť prispievať na výživu maloletého sumou 300,- eur mesačne, vždy do 15. dňa kalendárneho mesiaca vopred k rukám matky, počnúc právoplatnosťou výroku o rozvode manželstva (výrok IV.) a upravil styk otca s maloletým v bežnom roku s výnimkou sviatkov a prázdnin každý kalendárny týždeň v utorok od 15.30 hod. do 18.30 hod. a v párnom kalendárnom týždni od soboty od 9.00 hod. do nedele do 18.00 hod. Počas Veľkonočných sviatkov v každom nepárnom kalendárnom roku od Veľkonočného piatka od 9.00 hod. do nedele do 18.00 hod. Počas letných prázdnin od 1. júla od 9.00 hod. do 7. júla do 18.00 hod. a od 8. augusta od 9.00 hod. do 13. augusta do 18.00 hod. s tým, že v čase od 16. júla do 31. júla a od 24. augusta bude vykonávaný styk otca

s maloletým ako počas bežného roku. Počas Vianočných sviatkov v každom nepárnom kalendárnom roku od 23. decembra od 9.00 hod. do 26. decembra do 18.00 hod. a v párnym kalendárnom roku od 30. decembra od 9.00 hod. do 2. januára nasledujúceho roku do 18.00 hod. Zároveň rozhodol, že otec si maloletého prevezme a po ukončení styku odovzdá v mieste bydliska matky, ktorá je povinná maloletého na styk riadne pripraviť a otcovi ho v určenom čase odovzdať. Matka umožní otcovi primeraný styk s maloletým aj prostredníctvom videohovorov a telefonických hovorov (výrok V.). Odvolací súd považuje za potrebné ozrejmiť, že nakoľko sa otec po podaní odvolania domáhal zverenia maloletého do svojej osobnej starostlivosti (hoci na pojednávaní konanom 25. marca 2025 od tejto požiadavky ustúpil), odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie aj v časti zverenia maloletého do osobnej starostlivosti matky, ako aj v časti zastupovania maloletého a spravovania jeho majetku (hoci tieto výroky rozsudku neboli odvolaniami rodičov napadnuté), a to s poukazom na ustanovenie § 65 Civilného mimosporového poriadku, v zmysle ktorého odvolací súd nie je viazaný rozsahom odvolania vo veciach, v ktorých možno začať konanie aj bez návrhu.

19. Odvolací súd mal z obsahu spisu za preukázané, že matka sa návrhom podaným na súde prvej inštancie 4. apríla 2018 doplneným 6. júna 2018 domáhala rozvodu manželstva rodičov a úpravy výkonu ich rodičovských práv a povinností k maloletému na čas po rozvode manželstva. V návrhu žiadala, aby bol maloletý zverený do jej osobnej starostlivosti, pričom ona bude maloletého zastupovať a spravovať jeho majetok. Styk otca s maloletým navrhla upraviť tak, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletým prvú, druhú a tretiu sobotu v mesiaci od 14.00 hod. do 18.00 hod. v prítomnosti matky a matka je povinná umožniť otcovi styk prostredníctvom videohovorov v primeranom rozsahu v čase, na ktorom sa rodičia dohodnú. Navrhla, aby otcovi bola uložená povinnosť prispievať na výživu maloletého sumou 400,- eur mesačne a nahradiť trovy konania. Otec súhlasil s návrhom matky v časti zverenia maloletého do jej osobnej starostlivosti. Domáhal sa však, aby maloletého zastupovali obaja rodičia, ktorí budú spravovať aj jeho majetok. Za primeranú výšku výživného, na ktorú mal byť zaviazaný, považoval sumu 200,- eur mesačne a styk navrhoval upraviť tak, že je oprávnený stretávať sa s maloletým každý týždeň v sobotu od 14.00 hod. do 18.00 hod, pričom mu matka zároveň umožní primeraný styk s maloletým aj prostredníctvom videohovorov a telefonických hovorov. V priebehu konania otec navrhoval zveriť maloletého do striedavej osobnej starostlivosti rodičov s tým, že obaja rodičia budú maloletého zastupovať a spravovať jeho majetok, pričom výživné na maloletého nebude počas striedavej osobnej starostlivosti určené. Uznesením č. k. 59P/130/2018-205 z 24. januára 2019 súd prvej inštancie nariadil vo veci znalecké dokazovanie a vykonaním znaleckého úkonu poveril súdneho znalca z odboru psychológia, odvetvie klinická psychológia dospelých a klinická psychológia detí Mgr. Martina Balka. V znaleckom posudku č. 32/2019 zo 7. júla 2019 znalec odporučil zveriť maloletého do osobnej starostlivosti matky a jeho stretávanie s otcom upraviť každý týždeň, napr. v stredu poobedňajších hodinách tak, aby sa vytvoril pravidelný režim stretávania s otcom aj v priebehu pracovného týždňa a súčasne každý druhý víkend od piatka do nedele s prespaním tak, aby sa vytvoril dostatočný priestor potrebný pre udržanie citových väzieb maloletého k ďalším členom širšej rodiny otca. Podľa znalca z psychologického hľadiska nebolo odôvodnené zverenie maloletého do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, ani nebola nevyhnutná prítomnosť matky pri realizácii styku otca s maloletým. Súd prvej inštancie vo veci rozhodol 16. decembra 2020 napadnutým rozsudkom, proti ktorému podali matka i otec odvolanie. Súd prvej inštancie zároveň uznesením č. k. 59P/130/2018-512 z 29. januára 2021 rozhodol o náhrade trov štátu, proti ktorému rozhodnutiu podal otec odvolanie. 25. mája 2021 bol spis s odvolaniami rodičov predložený Krajskému súdu v Bratislave ako v tom čase funkčne príslušnému odvolaciemu súdu (vec bola zapísaná do senátu 11CoP zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Patrície Železníkovej a členiek senátu Mgr. Alene Čakváriovej a JUDr. Blanke Podmajerskej). V priebehu odvolacieho konania podala matka návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým by bol dočasne upravený styk otca s maloletým. Uznesením č. k. 11CoPno/24/2021-717 z 15. novembra 2021 Krajský súd v Bratislave predmetný návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol. Matka sa zároveň návrhom doručeným Krajskému súdu v Bratislave domáhala v odvolacom konaní zrušenia neodkladného opatrenia nariadeného uznesením Okresného súdu Bratislava V č. k. 59P/18/2019-23 z 28. februára 2019 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 11CoP/134/2019 z 15. mája 2019 a opätovného nariadenia neodkladného opatrenia o dočasnej úprave styku otca s maloletým. Uznesením č. k. 11CoPno/7/2022-795 z 28. marca 2022 Krajský súd v Bratislave návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol. Obaja rodičia (obzvlášť matka) doručovali v priebehu odvolacieho konania množstvo podaní, ktorými aktualizovali informácie najmä ohľadom priebehu styku otca s maloletým a vzájomne reagovali na svoje vyjadrenia. Matka v súvislosti s úpravou styku otca s maloletým a diagnostikovaným Aspergerovým syndrómom u maloletého navrhovala vykonať nové

znalecké dokazovanie. 12. júla 2022 sa na Krajskom súde v Bratislave konalo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito za účelom nariadenia doplňujúceho znaleckého dokazovania. Uznesením č. k. 11CoP/164/2021-1035 z 28. júla 2022 Krajský súd v Bratislave na základe podaného odvolania otca uznesenie súdu prvej inštancie č. k. 59P/130/2018-512 z 29. januára 2021 o náhrade trov štátu potvrdil. Uznesením č. k. 11CoP/163/2021-1041 z 28. júla 2022 Krajský súd v Bratislave ustanovil Mgr. Balka znalca v znaleckom odbore psychológia, odvetvie klinická psychológia detí, klinická psychológia dospelých, poradenská psychológia na vypracovanie doplňujúceho znaleckého posudku k znaleckému posudku č. 32/2019. Podaním z 11. novembra 2022 požiadal znalec Mgr. Balko o predĺženie lehoty na vypracovanie znaleckého posudku z dôvodu, že vyšetrenie matky a maloletého sa nepodarilo doposiaľ vykonať kvôli PN alebo OČR maloletého, resp. matky (otca vyšetril 12. októbra 2022). Prípisom z 18. novembra 2022 vyzval Krajský súd v Bratislave matku, aby oznámila a preukázala prekážky na jej strane a na strane maloletého, pre ktoré nebolo možné realizovať vyšetrenie u znalca. Zároveň znalcovi prípisom z 18. novembra 2022 oznámil súhlas s predĺžením lehoty na vypracovanie znaleckého posudku. Podaním z 28. novembra 2022 informoval znalec o priebehu znaleckého dokazovania. Uznesením č. k. 11CoP/163/2021-1253 z 8. decembra 2022 Krajský súd v Bratislave predĺžil znalcovi lehotu na vypracovanie znaleckého posudku. Podaním z 19. januára 2023 oznámil znalec, že psychologické vyšetrenie matky a maloletého nemohol zrealizovať. Uviedol, že 28. novembra 2022 ho matka informovala, že je stále práceneschopný a maloletý bude mať kontrolu, pričom priložila doklad o vystavení práceneschopnosti. Dňa 29. novembra 2022 ho informovala, že maloletému PN pokračuje. Dňa 8. decembra 2022 ho informovala o prekonaní mononukleózy a 27. decembra 2022 o preliečení maloletého a o ukončení OČR s tým, že po kontrole 18. januára 2023 ho bude kontaktovať. Zároveň ho telefonicky informoval otec, že na OČR s maloletým bola stará matka. Krajský súd v Bratislave okrem iného prípisom z 26. januára 2023 vyzval matku, aby oznámila dôvody, pre ktoré doposiaľ znalca nekontaktovala a predložila doklady o svojej PN a OČR za obdobie od októbra 2022. Na výzvu Krajského súdu v Bratislave reagovala matka podaním z 2. februára 2023, ku ktorému priložila e-mailovú komunikáciu, doklady o jej PN, čerpaní OČR a jej lekárske správy. Krajský súd v Bratislave 14. februára 2023 požiadal o súčinnosť aj pediatričku maloletého A. T., ktorá sa k vyšetreniu u znalca nevedela vyjadriť, nakoľko maloletý je citlivejší a má diagnostikovaný Aspergerov syndróm. Zároveň oznámila, že z pohľadu zdravotného stavu maloletého nebol od októbra 2022 dôvod, aby maloletý nemohol absolvovať stretnutia s otcom. Súkromná materská škola, N. T. XXX N. F. predložila na žiadosť Krajského súdu v Bratislave potvrdenie o dochádzke maloletého v období od 1. októbra 2022 do 15. februára 2023. Znalec na žiadosť Krajského súdu v Bratislave podaním z 24. februára 2023 oznámil, že ho matka prostredníctvom e-mailových správ z januára a februára 2023 informovala o pokračujúcich zdravotných prekážkach na jej strane a na strane maloletého. Dňa 23. februára 2023 absolvovala u znalca psychologické vyšetrenie. Z dôvodu pokračujúcej antibiotickej liečby maloletého znalcovi oznámila, že sa s maloletým nemôže dostaviť na jeho vyšetrenie, pričom o ukončení liečby ho bude informovať. Krajský súd v Bratislave 28. februára 2023 vyzval matku pod hrozbou poriadkovej pokuty v zmysle ustanovenia § 102 Civilného sporového poriadku, aby poskytla súčinnosť pri zabezpečení účasti maloletého na vyšetrení u znalca, pričom v prípade ochorenia maloletého bude súd akceptovať iba potvrdenie pediatra, že akútny zdravotný stav maloletého mu bráni dostaviť sa na vyšetrenie. Zároveň požiadal znalca o určenie konkrétneho termínu vyšetrenia maloletého s poskytnutím prípadného náhradného termínu. Znalec 13. marca 2023 oznámil, že účastníkov predvolal na vyšetrenie, pričom matka najskôr termín potvrdila a následne ho zrušila zo zdravotných dôvodov maloletého s doložením potvrdenia pediatričky, ktorá odporúča maximálne polhodinové stretnutie. Prípisom z 14. marca 2023 vyzval Krajský súd v Bratislave matku pod hrozbou poriadkovej pokuty v zmysle ustanovenia § 102 Civilného sporového poriadku, aby 16. marca 2023 (náhradný termín oznámený znalcom) poskytla potrebnú súčinnosť pri zabezpečení účasti maloletého na vyšetrení u znalca. Zároveň jej súd oznámil, že dôvody neúčasti maloletého na vyšetrení v termíne 8. marca 2023 neakceptuje, pretože z lekárskej správy A. T. nevyplýva, že by aktuálne zhoršený zdravotný stav maloletého nedovoľoval maloletému účasť na potrebných znaleckých úkonoch. Podaním zo 16. marca 2023 matka oznámila, že maloletý nepretržite trpí zdravotnými problémami vyžadujúcimi si domácu liečbu, namietala ustanoveného znalca z dôvodu pochybností o jeho objektívnosti a nezáujatosti, keďže jej nepotvrdil prevzatie písomnosti o maloletom a nevykonal nahrávku z jej vyšetrenia. Poukázala, že jeho odbornosť nezodpovedá odbornosti pre vyšetrenie maloletých detí s diagnózou PAS. Znalec na základe žiadosti Krajského súdu v Bratislave 24. marca 2023 oznámil, že vyšetrenie maloletého sa nerealizovalo ani v náhradnom termíne 16. marca 2023, keď mu matka po urgencii potvrdila, že s maloletým sa na vyšetrenie nedostaví a ďalšie potvrdenie od lekára mu nedoložila. Uznesením č. k. 11CoP/163/2023-1455 z 28. marca 2023 Krajský súd v Bratislave uložil matke poriadkovú pokutu

vo výške 500,- eur, ktorú je povinná zaplatiť na účet Krajského súdu v Bratislave do 3 dní od právoplatnosti uznesenia. Krajský súd v Bratislave opätovne 30. marca 2023 vyzval matku pod hrozbou poriadkovej pokuty v zmysle ustanovenia § 102 Civilného sporového poriadku, aby poskytla znalcovi potrebnú súčinnosť pri zabezpečení účasti maloletého na vyšetrení u znalca, pričom v prípade ochorenia maloletého bude súd akceptovať iba potvrdenie od pediatra, že aktuálny zdravotný stav maloletého mu bráni dostaviť sa na vyšetrenie k znalcovi k stanovenému termínu. Podaním z 31. marca 2023 matka oznámila, že v zmysle predložených lekárskejších správ zdravotný stav neumožňuje maloletému zúčastniť sa vyšetrenia, ktoré presahuje 30 minút, pričom maloletému bol nariadený aj kľudový režim. Neúčast' maloletého u znalca tak vychádza z objektívnych skutočností. Podaním zo 14. apríla 2023 znalec informoval, že po opätovnom predvolaní matky na psychologické vyšetrenie maloletého v termíne 13. marca 2023 (náhradný termín 20. marca 2023) mu matka e-mailom 12. apríla 2023 oznámila, že sa na vyšetrenie s maloletým nedostaví. Uviedol, že v znaleckom dokazovaní nemôže pokračovať pre nespoluprácu matky, ktorá dlhodobo udávala zdravotné dôvody, pre ktoré sa nemohla dostaviť na vyšetrenie s maloletým a následne odmietla pokračovať v spolupráci kvôli dodatočným dôvodom, ktoré vyplývajú z priloženého e-mailového oznámenia matky. 26. apríla 2023 požiadal Krajský súd v Bratislave znalca o určenie dvoch termínov vyšetrenia maloletého a ich oznámenie rodičom. Podaním z 27. apríla 2023 požiadala matka o odpustenie uloženej poriadkovej pokuty. Podaním z 12. mája 2023 znalec na základe žiadosti Krajského súdu v Bratislave opätovne oznámil, že matka v ostatnom vyjadrení spoluprácu odmietla z nových dôvodov, pričom nezabezpečila účasť maloletého na znaleckom dokazovaní. Podaním z 28. mája 2023 matka žiadala zrušiť znalecké dokazovanie nariadené uznesením č. k. 11CoP/163/2021-1041 a nariadiť znalecké dokazovanie psychiatrom.

20. Z potvrdenia Krajského súdu v Bratislave vyplýva, že odvolacia vec sp. zn. 11CoP/163/2023 bola dňa 1. júna 2023 pridelená do oddelenia „Civilné veci odvolacie“ senátu 8Co. Krajský súd v Bratislave prípisom zo 6. júna 2023 postúpil vec sp. zn. 11CoP/163/2021 Krajskému súdu v Trnave poukazujúc na z. č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov, ktorým bol s účinnosťou od 1. júna 2023 zmenený Civilný mimosporový poriadok tak, že podľa § 3 ods. 5 písm. b) na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vo veciach podľa prvej hlavy a tretej hlavy druhej časti, tretej časti a štvrtej časti vydanému okresným súdom so sídlom v obvode Krajského súdu v Bratislave a Krajského súdu v Nitre je príslušný Krajský súd v Trnave. Vec bola 16. júna 2023 prijatá na Krajskom súde v Trnave a náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov Ministerstva spravodlivosti SR bola pridelená v súlade s Rozvrhom práce na rok 2023 účinným od 1. júna 2023 poručenskému senátu 12CoP v zložení predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Slováčkovej a členiek senátu JUDr. Ľubice Bundzelovej a Mgr. Andrey Hadnagyovej, a bola zapísaná pod sp. zn. 12CoP/39/2023. Krajský súd v Trnave prípisom z 27. júna 2023 vyslovil nesúhlas s postúpením veci a vec predložil Najvyššiemu súdu SR na rozhodnutie o príslušnosti. Uznesením sp. zn. 6Ndc/41/2023 z 22. augusta 2023 Najvyšší súd SR rozhodol, že na prejednanie a rozhodnutie veci vedenej na Krajskom súde v Trnave pod sp. zn. 12CoP/39/2023 je príslušný Krajský súd v Trnave.

21. Následne Krajský súd v Trnave ako súd funkčne príslušný na rozhodnutie o odvolaniach rodičov od 1. júna 2023 vyzval znalca Mgr. Balka, aby oznámil stav znaleckého dokazovania. Mgr. Balko oznámil, že psychologické vyšetrenie otca realizoval v októbri 2022, matky vo februári 2023, ale nezrealizoval psychologické vyšetrenie maloletého ani jeho pozorovanie v prítomnosti každého z rodičov, keďže tomu bránili dôvody na strane matky, ktorá najskôr javila ochotu spolupracovať pri realizácii znaleckého dokazovania a ako prekážku dostavenia sa s maloletým uvádzala zdravotné dôvody u seba alebo maloletého, pričom následne začala uvádzať i námietku nekompetentnosti znalca a nakoniec mu oznámila, že sa ďalšieho súdnoznaleckého dokazovania s maloletým nezúčastní, o čom informoval odvolací súd a čakal na ďalšie inštrukcie súdu. Prípisom z 9. apríla 2024 oznámil odvolací súd matke, že trvá na vypracovaní doplnenia znaleckého posudku k znaleckému posudku č. 32/2019 Mgr. Balkom, nevyhovuje jej žiadosti o nariadenie znaleckého dokazovania znalcom z odvetvia psychiatria a vyzval ju, aby znalcovi Mgr. Balkovi poskytla potrebnú súčinnosť. Zároveň oznámil znalcovi, aby urýchlene pokračoval v nariadenom znaleckom dokazovaní a v lehote 30 dní od doručenia oznámenia predložil znalecký posudok. Podaním zo 6. mája 2024 žiadala matka doplniť otázky na znalca, nariadiť vyšetrenie znalcom aj u starej matky z otcovej strany a pribrať do konania znalca, ktorý sa špecializuje na sexuálne zneužívanie maloletých. Prípisom z 13. mája 2024 znalec oznámil, že z dôvodu pokračujúcej nespolupráce matky nemôže znalecký posudok vypracovať. Matka mu tesne pred stanoveným termínom preposlala svoje vyjadrenia adresované odvolaciemu súdu, v ktorých pokračovala v spochybňovaní jeho odbornosti. Odvolací súd 18. júla 2024 požiadal znalca o zaslanie spisového materiálu, ktorý mu

bol zaslaný za účelom vypracovania znaleckého posudku. Zaslanie spisu odvolací súd urgoval 31. júla 2024. Spis bol odvolaciu súdu predložený 7. augusta 2024. Rodičia (opätovne obzvlášť matka) pokračovali v predkladaní veľkého množstva podaní ohľadom aktualizácie styku otca s maloletým, zároveň viacerými podaniami reagovali na svoje vzájomné vyjadrenia v odvolacom konaní, spis sa zneprehľadňoval. Odvolací súd nariadil vo veci pojednávanie na 30. októbra 2024 na Mestskom súde Bratislava II. Podaním z 29. októbra 2024 požiadala matka o odročenie pojednávania z dôvodu jej PN, pričom nesúhlasila, aby sa pojednávalo v jej neprítomnosti. Odvolací súd vzhľadom na podanú žiadosť pojednávania odročil na neurčito (a to z dôvodu, že nový termín bolo nutné dohodnúť s kanceláriou Mestského súdu Bratislava II, keďže veci starostlivosti súdu o maloletých je odvolací súd povinný pojednávať v pojednávacej miestnosti toho krajského súdu, v ktorého obvode je sídlo okresného súdu, proti ktorého rozhodnutiu bolo podané odvolanie), pričom termín pojednávania bol následne stanovený na 26. novembra 2024 na Mestskom súde Bratislava II. Podaním z 13. novembra 2024 požiadal právny zástupca otca o odročenie pojednávania z dôvodu vopred plánovanej dovolenky v termíne od 25. novembra 2024 do 6. decembra 2024, pričom uviedol, že otec nesúhlasí so substitučným zastupovaním. Odvolací súd žiadosti vyhovel a pojednávanie odročil na 9. decembra 2024. Podaním z 5. decembra 2024 požiadala matka o odročenie pojednávania z dôvodu PN pre Covid ochorenie. V nadväznosti na podanú žiadosť matky odvolací súd pojednávanie odročil na neurčito. Podaním z 13. januára 2025 podala matka námietku zaujatosti členiek odvolacieho senátu a zároveň namietala nezákonnosť zloženia odvolacieho senátu. 20. januára 2025 odvolací súd predložil spis s námietkou zaujatosti Najvyššiemu súdu SR, ktorý prípisom z 29. januára 2025 spis vrátil bez vydania rozhodnutia o námietke zaujatosti, keďže táto neobsahuje predpísané obligatórne náležitosti v zmysle Civilného sporového poriadku. Odvolací súd následne nariadil vo veci pojednávanie na 18. februára 2025 na Mestskom súde Bratislava II, pričom matka 31. januára 2025 požiadala o odklad pojednávania do doby ukončenia výchovného opatrenia, ktoré malo prebiehať od februára do apríla 2025. Odvolací súd prípisom z 5. februára 2025 žiadosti matky o odročenie pojednávania nevyhovel majúc za to, že realizácia výchovného opatrenia nie je dôležitým dôvodom brániacim v dostavení sa na pojednávanie. 17. februára 2025 požiadala matka o odročenie pojednávania z dôvodu pokračovania PN, pričom nesúhlasila, aby sa pojednávalo v jej neprítomnosti. Zároveň poukázala na to, že do elektronického súdneho spisu bolo doplnené rozsiahle podanie otca, pričom nemá dostatočným priestor sa s ním riadne oboznámiť. V reakcii na žiadosť matky odvolací súd oznámil matke, že jej žiadosti o odročenie pojednávania nevyhovuje, keďže je v konaní zastúpená splnomocnenou zástupkyňou, ktorej v účasti na pojednávaní nebráni žiadna prekážka. Za dôvod na odročenie pojednávania nepovažoval odvolací súd ani tú skutočnosť, že sa 14. februára 2025 dozvedela z elektronického súdneho spisu o podaní otca. 18. februára 2025 sa uskutočnilo pojednávanie v neprítomnosti matky, na ktorom odvolací súd vyhlásil uznesenie, ktorým zrušil uznesenie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 11CoP/163/2021 z 28. júla 2022 o nariadení znaleckého dokazovania, keď mal za to, že v danom štádiu konania nie je potrebné pre rozhodnutie vo veci aj vzhľadom na postoj matky k tomuto znaleckému dokazovaniu, spôsobeným prietahom a nedostavením sa znalcovi napriek výzve a pokute súdu. Odvolací súd pojednávanie po vyjadrení splnomocnených zástupcov rodičov, výsluchu otca a kolízneho opatrovníka odročil na neurčito za účelom vykonania výsluchu maloletého a vyžiadania si informácií ohľadom maloletého zo Školy pre mimoriadne nadané deti a Gymnázium O. X N. F. a od pediatričky maloletého A. V. B., ako aj rozpisov príjmov oboch rodičov. Ďalšie pojednávanie bolo následne nariadené na 25. marca 2025 na Mestskom súde Bratislava II. V podaní z 20. marca 2025 žiadala matka, aby sa výsluchu maloletého mohla zúčastniť klinická psychologička A. V. Q., Q., ktorej maloletý dôveruje. Odvolací súd prihladajúc na záujem maloletého telefonicky kontaktoval A. Q., Q., ktorá súhlasila s účasťou na výsluchu maloletého. 25. marca 2025 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom boli prítomní obaja rodičia a ich splnomocnení zástupcovia, ako aj kolízny opatrovník. Odvolací súd vykonal aj výsluch maloletého za prítomnosti kolízneho opatrovníka a A. Q., Q., pričom následne oboznámil rodičov so skutočnosťou, že maloletý si nepraje, aby bol obsah rozhovoru zverejnený. Odvolací súd zároveň prítomných účastníkov oboznámil so stručným obsahom rozhovoru s maloletým. Splnomocnený zástupca matky na pojednávaní žiadal sprístupniť celý výsluch maloletého. Otec na pojednávaní po oboznámení sa so stručným obsahom výsluchu maloletého upustil od svojho návrhu na zverenie maloletého do jeho osobnej starostlivosti. Vo veci bola vypočutá taktiež matka.

22. Odvolací súd opakovane k námietke matky o nezákonnom zložení odvolacieho senátu 12CoP pozostávajúceho z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Slováčkovej a členiek senátu JUDr. Ľubice Bundzelovej a Mgr. Andrey Hadnagyovej uvádza, že námietka matky je nedôvodná. Matka v námietke poukazovala na to, že vec pôvodne napadla na Krajský súd v Bratislave ako odvolací súd a pripadla

senátu v zložení Mgr. Patrície Železníkovej, Mgr. Aleny Čakváriovej a JUDr. Blanky Podmajerskej, pričom po zmene súdnej mapy bola vec postúpená na Krajský súd v Trnave, kde prešli i všetky členky senátu Krajského súdu v Bratislave a tie sú naďalej zákonným senátom. Odvolací súd má za to, že v dôsledku zmeny súdnej mapy sa Krajský súd v Trnave stal odvolacím súdom aj pre okresné sudy v obvode Krajského súdu v Bratislave a Krajského súdu v Nitre, teda stal súdom funkčne a kauzálne príslušným. Táto zákonná zmena sa musela premietnuť do rozvrhu práce, ktorý vytvoril nové poručenské senáty. Je irelevantné, že členky senátu, ktoré vo veci pôvodne rozhodovali, sa stali sudkyňami (členkami senátu) Krajského súdu v Trnave. Rozhodujúcim je, že sudkyne Mgr. Železníková, JUDr. Podmajerská a Mgr. Čakváriová boli zákonným senátom Krajského súdu v Bratislave. Dodatkom č. 8 k Rozvrhu práce Krajského súdu v Trnave na rok 2023, ktorý je účinný a platný, boli všetky veci, teda i tie, ktoré boli pôvodne pridelené senátu 11CoP Krajského súdu v Bratislave a aj iným senátom Krajského súdu v Bratislave a Krajského súdu v Nitre náhodným výberom prerozdelené medzi senáty Krajského súdu v Trnave vybavujúce poručenskú agendu. Senát 12CoP je teda senátom zákonným, určeným náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov Ministerstva spravodlivosti SR a určeným v súlade s rozvrhom práce.

23. K žiadosti matky o odpustenie poriadkovej pokuty odvolací súd uvádza, že matke bola v odvolacom konaní uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 11CoP/163/2021-1455 z 28. marca 2023 uložená poriadková pokuta vo výške 500,- eur, ktorú mala matka zaplatiť na účet Krajského súdu v Bratislave do 3 dní od právoplatnosti uznesenia. Podaním z 27. apríla 2023 požiadala matka o odpustenie uloženej poriadkovej pokuty, ktorú považovala za neprimeranú. Zároveň namietala, že na jej uloženie neboli splnené zákonné podmienky.

24. Podľa § 2 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

25. Podľa § 102 ods. 1, 2 a 3 Civilného sporového poriadku súd môže uložiť poriadkovú pokutu tomu, kto sťažuje postup konania najmä tým, že

- a) nesplní povinnosť uloženú súdom a svoju nečinnosť v konaní neospravedlní včas a vážnymi okolnosťami,
- b) sa nedostaví na súd, hoci naň bol riadne a včas predvolaný a svoju neprítomnosť neospravedlnil včas a vážnymi okolnosťami,
- c) neuposlúchne príkaz súdu,
- d) ruší poriadok alebo dôstojný priebeh pojednávania alebo
- e) urobí hrubo urážlivé podanie (1).

Výšku poriadkovej pokuty určuje súd s prihliadnutím na povahu porušenej povinnosti; poriadkovú pokutu možno uložiť do 500,- eur (2). Súd môže pri opakovanom porušení povinnosti uložiť poriadkovú pokutu do 2.000,- eur (3).

26. Odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že Civilný sporový poriadok (na rozdiel od predchádzajúcej procesnej úpravy Občianskeho súdneho poriadku) už neupravuje možnosť dodatočného odpustenia poriadkovej pokuty. Zákonodarcu je totiž toho názoru, že odpustením pokuty sa miera výchovný účinok uloženého poriadkového opatrenia, preto kto raz poruší povinnosť, musí byť sankcionovaný. Vzhľadom na uvedené preto odvolací súd o návrhu matky na odpustenie uloženej poriadkovej pokuty nerozhodoval.

27. Rovnako považoval odvolací súd za potrebné vyjadriť sa i k námietke splnomocneného zástupcu matky prezentovanej na pojednávaní konanom 25. marca 2025, ktorá sa týkala nesprístupnenia zvukovej nahrávky z vyluchu maloletého a ktorá je podľa názoru odvolacieho súdu nedôvodná.

28. Podľa čl. 5 písm. g) Základných zásad Zákona o rodine záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny.

29. Podľa čl. 4 Základných princípov Civilného mimosporového poriadku súd aplikuje a interpretuje právo rovnako vo vzťahu ku všetkým účastníkom konania. Ak je účastníkom konania maloleté dieťa, koná súd v jeho najlepšom záujme a ak je to vhodné, informuje dieťa o všetkých podstatných otázkach týkajúcich sa

priebehu konania a veci samej. Ak je účastníkom konania osoba so zdravotným postihnutím, zabezpečiť súd účinný prístup k spravodlivosti na rovnakom základe s ostatnými účastníkmi konania.

30. Podľa § 38 ods. 1 a 2 Civilného mimosporového poriadku ak je účastníkom maloletý, ktorý je schopný vyjadriť samostatne svoj názor, súd na jeho názor prihliadne (1). Názor maloletého zisťuje súd spôsobom zodpovedajúcim jeho veku a vyspelosti. Podľa povahy veci zisťuje súd názor maloletého bez prítomnosti iných osôb (2).

31. Odvolací súd vykonal výsluch maloletého v rámci pojednávania 25. marca 2025 v špeciálnej detskej miestnosti. Maloletému A. boli pred výsluchom 4. marca 2025 prostredníctvom matky doručené informačné letáky Ministerstva spravodlivosti SR, ktoré mali maloletému poskytnúť primerané informácie a odbúrať jeho potenciálne negatívne emócie súvisiace so situáciou v rodine a s prebiehajúcim súdnym konaním. Výsluch maloletého bol vykonaný bez prítomnosti rodičov a ich splnomocnených zástupcov. Prítomní boli iba kolízny opatrovník a klinická psychologička maloletého A. Q., Q., ktorej prítomnosť na výsluchu navrhla matka s poukazom na skutočnosť, že jej maloletý dôveruje. Súd prvej inštancie s prihliadnutím na čl. 4 Základných princípov Civilného mimosporového poriadku nemal výhrady voči prítomnosti A. Q., Q. na výsluchu maloletého. Odvolací súd vyhotovil z výsluchu maloletého zvukový záznam v zmysle ustanovenia § 56 ods. 1 a 6 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR č. 543/2005 Z. z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, Špecializovaný trestný súd a vojenské sudy. Nakoľko maloletý pred výsluchom uviedol, že si nepraje (konkrétne, aby to zostalo ako tajomstvo), aby bol obsah rozhovoru zverejnený (jedná sa o participačné právo maloletého dieťaťa), odvolací súd na pojednávaní iba stručne oboznámil obsah rozhovoru s maloletým a uviedol, že zvukový záznam bude uložený, ale nebude rodičom sprístupnený.

32. Odvolací súd konštatuje, že výsluch maloletého dieťaťa v neprítomnosti rodičov, je bežnou aplikačnou praxou. Podľa ustálenej judikatúry platí, že takýto postup (zisťovanie názoru maloletých detí v neprítomnosti rodičov bez následného sprístupnenia zvukového záznamu z tohto výsluchu) nemožno zásadne považovať za odňatie možnosti konať pred súdom, pretože v súlade s § 38 Civilného mimosporového poriadku súd názor maloletého dieťaťa zisťuje spôsobom zodpovedajúcim jeho veku a vyspelosti, pričom podľa povahy veci je možné ho zistiť aj bez prítomnosti iných osôb aj s prihliadnutím na možný konflikt lojality maloletého dieťaťa. Za danej situácie, preto odvolací súd svojím postupom nevytlúčil rodičov z realizácie žiadneho procesného práva, ktoré im Civilný mimosporový poriadok priznáva.

33. Je potrebné zdôrazniť, že výsluch maloletých detí sa v aplikačnej praxi uskutočňuje spravidla v neprítomnosti rodičov, a to práve z dôvodu, aby deti neboli vystavené tlaku rodičov, vystavené konfliktu lojality. Odvolací súd poukazuje aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/3/2023 z 29. marca 2023, kde Najvyšší súd SR uviedol: „Nedôvodná je aj námietka dovolateľa, že súd prvej inštancie mu nesprístupnil písomný záznam z pohovoru s maloletou. Na tomto mieste dovolací súd poukazuje na uznesenie najvyššieho súdu z 28. mája 2020 sp. zn. 2Cdo/74/2020, v ktorom uviedol nasledovné: „V posudzovanej veci s odkazom na vyššie citované zákonné ustanovenia, s poukazom na najlepší záujem dieťaťa ako základné kritérium pri všetkých úkonoch súdu, ktoré sa týkajú detí, za zohľadnenia čl. 5 písm. g/ Základných zásad Zákona o rodine dovolací súd dospel k záveru, že v prípade zvukových záznamov z pohovorov s maloletými deťmi sledujúc uvedenú zásadu, implementovanú do Základných princípov mimosporového konania (čl. 4 Civilného mimosporového poriadku) nie je možné automaticky aplikovať ustanovenie § 98 ods. 2 Civilného sporového poriadku. Vzhľadom na absenciu osobitného ustanovenia v tomto smere v rozhodujúcom procesnom predpise (Civilnom mimosporovom poriadku) má dovolací súd za to, že za použitia čl. 3 ods. 2 Základných princípov Civilného mimosporového poriadku a v súlade s ustanoveniami čl. 1, 2 a 4 Základných princípov Civilného mimosporového poriadku s prihliadnutím na konkrétne okolnosti prípadu, postup rodičov detí v konaní, ich pretrvávajúci rodičovský konflikt a prežívanie maloletej preukázané v konaní, že v dôsledku vyhovenia žiadosti otca by mohlo dôjsť k neprípustnému vystaveniu maloletej konfliktu lojality a následnému pocitu viny, preto sudy nižších inštancií postupovali správne, keď otcovi maloletej nesprístupnili záznamy z jej výsluchu, a teda námietka dovolateľa je v tejto časti nedôvodná.“ Tento právny záver je možné analogicky aplikovať aj v súdnej veci. Je plne v súlade s najlepším záujmom maloletej, predovšetkým v kontexte vystavovania maloletej konfliktu lojality k rodičom, že dovolateľ nebol oboznámený s obsahom pohovoru/pohovorov s maloletou.“

34. Ako už bolo vyššie uvedené otec sa v priebehu odvolacieho konania začal domáhať zverenia maloletého do svojej osobnej starostlivosti, keď mal za to, že konanie matky je v rozpore s najlepším záujmom maloletého. Hoci otec maloletého na pojednávaní 25. marca 2025 po oboznámení sa so stručnym obsahom výsluchu maloletého upustil od svojho návrhu na zverenie maloletého do jeho osobnej starostlivosti, odvolací súd považoval za potrebné vzhľadom na okolnosti predloženej veci a komplikovanú situáciu v rodine preskúmať napadnutý rozsudok aj vo vzťahu k výroku o zverení maloletého do osobnej starostlivosti matky, ako aj k výroku o zastupovaní maloletého a spravovaní jeho majetku oboma rodičmi.

35. Podľa § 24 ods. 1 Zákona o rodine v rozhodnutí, ktorým sa rozvádza manželstvo rodičov maloletého dieťaťa, súd upraví výkon ich rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas po rozvode, najmä určí, či maloleté dieťa zverí do spoločnej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, alebo do osobnej starostlivosti jedného z rodičov, kto ho bude zastupovať a spravovať jeho majetok. Súd súčasne určí, ako má rodič, ktorému nebolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, prispievať na jeho výživu, alebo schváli dohodu rodičov o výške výživného.

36. Podľa § 24 ods. 5 Zákona o rodine súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností alebo pri schvaľovaní dohody rodičov rešpektuje právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a ku schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom. Súd dbá, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržovanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi.

37. Podľa čl. 41 ods. 4 Ústavy SR starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov; deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť. Práva rodičov možno obmedziť a maloleté deti možno od rodičov odlúčiť proti vôli rodičov len rozhodnutím súdu na základe zákona.

38. Podľa čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akýchkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

39. Podľa čl. 24 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie pri všetkých opatreniach prijatých orgánmi verejnej moci alebo súkromnými inštitúciami, ktoré sa týkajú detí, sa musia v prvom rade brať do úvahy najlepšie záujmy dieťaťa.

40. Súd v starostlivosti o maloletých pri svojom rozhodovaní sleduje pri rozhodovaní o usporiadaní vzťahov v rodine vždy najlepší záujem maloletého (čl. 3 ods. 1 Dohovoru), pokiaľ rodičia nie sú schopní dohody. Posúdenie toho, čo je najlepšie v záujme maloletého dieťaťa, má bez akýchkoľvek pochybností kľúčový význam (por. rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva Sahinvs. Nemecko č. 30943/96 z 8. júla 2003).

41. Rodičovské práva a povinnosti patria obidvom rodičom. Ak rodičia žijú v manželstve, predpokladá sa, že svoje deti vychovávajú v zásade na základe vzájomnej dohody a v záujme maloletých detí. Zákon o rodine úpravu výkonu rodičovských práv a povinností rieši v určitých špecifických situáciách osobitne, tak ako to predpokladá čl. 51 ods. 1 Ústavy SR. Zákon o rodine preferuje dohodu rodičov pri výkone rodičovských práv a povinností (§ 24 ods. 2, § 25 ods. 1, § 35 a § 36). Až keď nedôjde k dohode rodičov o výkone rodičovských práv a povinností, rozhodne o ich výkone súd, vždy však s prihliadnutím na záujem maloletého dieťaťa. V konaniach, kde sa rozhoduje o výkone rodičovských práv a povinností, konať v záujme dieťaťa znamená brať do úvahy najmä napĺňanie jeho potrieb, istoty, spokojnosti, bezpečia, vyplývajúce z citových väzieb a vzťahu dieťaťa k obom rodičom.

42. Odvolací súd v záujme maloletého A. zdôrazňuje, že vo všeobecnosti je nutné skonštatovať, že ideálnym stavom je, keď dieťa môže vyrastať v starostlivosti oboch rodičov. Základným právom dieťaťa je ale právo na pokojné a harmonické rodinné prostredie a je povinnosťou rodičov mu takéto prostredie zabezpečiť. V prejednáwanej veci bolo žiaľ preukázané, že medzi rodičmi dlhodoboch dochádza k nezhodám, ich správanie môže ohroziť zdravý, nerušený vývin ich maloletého syna. Nezhody,

vzájomné obviňovania neprispievajú k harmonickému životu maloletého. Je úlohou oboch rodičov, aby svoje nezhody neprenášali na maloletého, čo prikazuje nielen Zákon o rodine, ale i etika príbuzenských vzťahov.

43. Vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že je v najlepšom záujme maloletého a v súčasnosti aj najoptimálnejším riešením zverenie maloletého do osobnej starostlivosti matky. V čase rozhodovania súdu prvej inštancie mal maloletý štyri roky. Dňa 10. decembra 2020 bol vyšetrený na žiadosť matky aj v spoluprácu s otcom za účelom diagnostiky PAS. Maloletému bol diagnostikovaný Aspergerov syndróm a odporúčaná špecifická terapia zameraná na redukciu príznakov Aspergerového syndrómu, zlepšenie sociálnej recipročnej interakcie a komunikácie. Maloletému v tom čase nebol odporúčaný nástup do bežnej materskej školy, ale predĺženie rodičovskej dovolenky matke a postupná pomalá adaptácia v prítomnosti matky, riadená odozvou dieťaťa. V tom čase maloletý býval s matkou v 2-izbovom byte v F., ktorého vlastníčkou je sestra matky. Otec býval v F. F. v 3-izbovom byte, ktorého vlastníkom je jeho matka a v ktorej má maloletý zariadenú vlastnú izbu. Kolízny opatrovník na základe prešetrenia pomerov v domácnosti matky i otca v tom čase konštatoval, že obe domácnosti majú vytvorené podmienky pre priaznivý fyzický, psychický a sociálny vývin maloletého. Podľa správy pediatričky A. I. z 21. januára 2020 bol psychomotorický vývin maloletého a jeho celkové prosperovanie dobré. Maloletý v čase rozhodovania súdu prvej inštancie nenavštevoval predškolské zariadenie. Podľa záverov znaleckého posudku Mgr. Balka č. 32/2019 bolo z hľadiska najlepšieho záujmu maloletého najoptimálnejšie zverenie maloletého do osobnej starostlivosti matky, aj s prihliadnutím na vzdialenosť bydlísk rodičov. Po rozhodnutí súdu prvej inštancie bol maloletý v marci 2021 uznaný za osobu s ťažkým zdravotným postihnutím s mierou funkčnej poruchy 60 %. Od 1. júna 2023 je v starostlivosti pediatričky A. V. B., ktorá uviedla, že maloletý sa vyvíja normálne, jeho zdravotný stav si nevyžaduje osobitnú starostlivosť, avšak pre Aspergerov syndróm je sledovaný v odborných ambulanciách. Zdravotný stav maloletého je riešený s matkou, v sprievode ktorej sa maloletý zúčastňuje preventívnych prehliadok a vyšetrení. Otec sa o zdravotný stav maloletého zaujíma mailom aj osobne. Maloletý i naďalej býva s matkou v F. v byte, ktorý matka kúpila od svojej sestry, avšak ešte nie je zapísaná ako vlastníčka bytu. Maloletý od 1. septembra 2023 navštevuje Školu pre mimoriadne nadané deti a H., O. X. N. F., toho času je žiakom 2. D triedy. Navštevuje aj základnú umeleckú školu. Predtým (od 1. septembra 2022 do 31. júla 2023) maloletý navštevoval materskú škôlku. Podľa vyjadrenia triednej učiteľky je maloletý v triede komunikatívny, veselý a do konfliktov nevstupuje. Rešpektuje autority aj spolužiakov. Má svoj okruh záujmov, ktorým sa venuje sám alebo so spolužiakmi, ktorí sa k nemu pridajú. Má rád pravidlá, preto nemá problém s ich dodržiavaním. Deti v triede ho vnímajú ako dobrého kamaráta. Odvolací súd prihliadajúc na vyššie uvedené skutočnosti je toho názoru, že v danom prípade nie je vhodná zmena výchovného prostredia maloletého a jeho zverenie do osobnej starostlivosti otca. Maloletý má v F. vytvorené svoje zázemie, je zastabilizovaný, prosperuje a je spokojný. Navštevuje 2. triedu Školy pre mimoriadne nadané deti a Gymnázium, O. X. N. F., ako aj základnú umeleckú školu. V F. má svoj okruh kamarátov. Prostredie matky (odhliadnuc od jej negatívneho nastavenia voči otcovi) možno označiť za vhodné pre plnohodnotný vývoj a rozvoj maloletého. Maloletý aj v rámci výsluchu pred odvolacím súdom jasne formuloval svoj názor, že chce zostať žiť s matkou v F., kde sa cíti spokojný. Odvolací súd zohľadňoval aj tú skutočnosť, že v prípade maloletého ide o dieťa s Aspergerovým syndrómom, ktoré citlivejšie vníma každú zmenu v doterajšom spôsobe života, preto nepovažoval zverenie maloletého do osobnej starostlivosti otca, s ktorým nebol vyše roka v žiadnom kontakte, za súladné s najlepším záujmom maloletého.

44. Odvolací súd sa priklonil k rešpektovaniu prvoradého záujmu maloletého dieťaťa a s prihliadnutím na všetky okolnosti prejednávanej veci považuje rozhodnutie súdu prvej inštancie o zverení maloletého do osobnej starostlivosti matky za správne.

45. Rovnako správne bolo aj rozhodnutie súdu prvej inštancie o tom, že zastupovať maloletého a spravovať jeho majetok sú oprávnení obaja rodičia. Zásadne totiž platí, že obaja rodičia majú rovnaké práva a povinnosti vrátane zastupovania a správy majetku maloletého dieťaťa, okrem prípadov, keď jeden z rodičov bol pozbavený rodičovských práv a povinností, prípadne mu bol výkon rodičovských práv a povinností obmedzený alebo pozastavený. O takýto prípad však v prejednávanej veci nešlo a nebol zistený žiaden dôvod odkloniť sa od takejto úpravy.

46. Podľa § 62 ods. 1, 2, 3, 4 a 5 Zákona o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť (1). Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa

má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov (2). Každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona (3). Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť (4). Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča, súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť (5).

47. Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

48. K inštitútu výživného pre maloleté dieťa treba pristupovať ako k bazálnemu právu dieťaťa, na ktorom sa majú podieľať obaja rodičia. V zmysle § 28 Zákona o rodine je súčasťou rodičovských práv a povinností najmä sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývoj maloletého dieťaťa. V zmysle tohto zákonného ustanovenia je garantované právo rodičov vychovávať svoje deti a naopak deťom sa zaručuje právo na rodičovskú starostlivosť a výchovu. Tento zaručený princíp ochrany práv teda zahŕňa zo strany rodičov zabezpečenie podmienok materiálnej i nemateriálnej povahy k tomu, aby sa dieťa mohlo dostatočne rozvíjať. Pokiaľ ide o materiálne podmienky, tie sa realizujú prostredníctvom povinnosti rodičov podieľať sa na vyživovacej povinnosti k svojim deťom podľa kritérií uvedených v § 62 ods. 2 Zákona o rodine.

49. V zmysle ustanovenia § 62 ods. 1 Zákona o rodine každý z rodičov je povinný vyživovať svoje dieťa. Vyživovacia povinnosť rodiča môže byť plnená osobnou starostlivosťou, tiež čiastočne starostlivosťou o domácnosť, poskytovaním vecných plnení, napríklad bývania alebo stravovania a napokon aj platením výživného ako peňažného príspevku na úhradu potrieb dieťaťa. Rodič, ktorý sa o dieťa osobne stará, plní v zásade vyživovaciu povinnosť prevažne poskytovaním vecných plnení a osobnou starostlivosťou. Rodič, ktorý sa o dieťa osobne nestará, prispieva na jeho výživu výživným, ktoré určí súd.

50. Pri určovaní výživného sa kladie dôraz na odôvodnené potreby oprávneného dieťaťa, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného rodiča. V prípade dieťaťa je potrebné skúmať jeho skutočné odôvodnené potreby s ohľadom na zákonnú mieru povinnosti rodiča, ktorá je daná tým, že dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov. Vo všeobecnosti možno za odôvodnené (opodstatnené) hmotné potreby z hľadiska plnenia vyživovacej povinnosti považovať náklady na jedlo, ošatenie, obuv, bývanie atď., ako aj ďalšie odôvodnené potreby dôležité pre výchovu a zdravie dieťaťa súvisiace so vzdelaním, prípravou na budúce povolanie, kultúrnym, športovým a rekreačným vyžitím; za odôvodnené potreby dieťaťa možno považovať nepochybne aj tvorbu úspor. Medzi odôvodnené potreby nepatria len pravidelné mesačné výdavky, ale aj náhodné výdavky, ktoré napríklad súvisia so zdravotným stavom dieťaťa ako sú liečebné náklady a pod. Súd na ne musí pri určovaní výživného prihliadnuť. Miera odôvodnených potrieb je rôzna podľa okolností konkrétneho prípadu, predovšetkým je odstupňovaná podľa veku dieťaťa (fyzickej a duševnej vyspelosti), jeho zdravotného stavu, schopností, zručností a spôsobu prípravy na budúce povolanie a celkové uplatnenie v spoločenskom živote. Odôvodnené potreby dieťaťa sú závislé súčasne od schopností a možností rodičov. Ak sú tieto schopnosti a možnosti rodičov veľmi široké, sú odôvodnenými tiež ďalšie potreby oprávneného dieťaťa, ktoré nie sú celkom bežné, ale sú prospešné všestrannému vývoju dieťaťa. Rámec odôvodnených potrieb sa súčasne so zmenenými ekonomickými pomermi a nárastom spotreby rozširuje. Na strane povinného rodiča je nevyhnutné prihliadnuť na okruh osôb, ktoré sú povinné poskytovať výživné dieťaťu a výšku a spôsob už poskytovaných plnení, kde je potrebné zohľadniť tiež starostlivosť o dieťa a jeho domácnosť. Na strane povinného rodiča sa prihliada tiež najmä na jeho schopnosti, teda faktické príjmy, ale i na jeho možnosti, teda na to, čo je objektívne možné, aby zarobil s ohľadom na svoj vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, odbornosť, nadanie, vedomosť, zručnosti, pracovné skúsenosti i situáciu na trhu práce. Okrem toho je potrebné vždy vyhodnotiť i majetkové pomery oboch povinných rodičov. Okrem uvedeného na strane povinného rodiča je vždy potrebné prihliadnuť k počtu, druhu, výške a dôvodnosti iných vyživovacích povinností.

51. Matka v odvolacom konaní vyčíslila pravidelné mesačné výdavky na maloletého sumou 971,83 eur (z toho 1 nákladov za úver za bývanie 415,33 eur, energie a fond opráv 76,50 eur, potraviny 240,- eur, drogéria, čistiace prostriedky a hygiena 30,- eur, oblečenie a obuv 50,- eur, lekárň 30,- eur, škola / mesačná úhrada daru, obedy a príspevky/ 50,- eur, voľný čas 20,- eur, pohonné hmoty 40,- eur, životné poistenie 20,- eur). Zároveň vyčíslila nepravidelné výdavky na maloletého vo februári 2025 vo výške 488,- eur (2x gastroenterológ, základná umelecká škola a didaktické pomôcky). Taktiež vyčíslila výdavky, na ktorých podľa jej vyjadrenia otec odmietol participovať, v celkovej sume viac ako 13.737,- eur (v roku 2020 – PAS testovanie A. A. D. 100,- eur, terapie u pani C. 250,- eur; v roku 2021 detské centrum J. 2.499,60 eur, aminokyseliny 240,- eur a kontrola u Q. L. Q.. 150,- eur; v rokoch 2022 – 2025 MŠ D. 2022/2023 viac ako 5.000,- eur, vyšetrenia u Q. R. 81,- eur, kontroly u dermatológa po 15,- eur, terapie v RATA o. z. 2022/2023 860,- eur, lieky a vitamíny v roku 2023 viac ako 500,- eur, základná školy 2023-2025 viac ako 980,- eur, vstupné vyšetrenie u ortopéda v roku 2024 90,- eur a rehabilitácia 75,- eur, kontrolné vyšetrenie PAC 2x do roka po 40,- eur, vyšetrenie u gastroenterológa vo februári 2025 253,- eur a kontrola 49,- eur; hra na hudobný nástroj v Musicana 2022,2023 viac ako 760,- eur, základná umelecká škola od 2023 viac ako 660,- eur, kurz plávania a poplatky za plávanie viac ako 1.300,- eur; ďalšie pomôcky, knižky, časopisy, učebnice, príspevky na výlety s triedou).

52. Vykonaním dokazovaním bolo zistené, že matka je zamestnaná v I. K. H. G. I. I. I. so sídlom v Bratislave a jej priemerný čistý mesačný príjem v roku 2021 dosahoval sumu 791,56 eur, v roku 2022 sumu 782,37 eur, v roku 2023 sumu 1.557,85 eur, v roku 2024 sumu 2.214,36 eur. V roku 2021 poberala na maloletého rodičovský príspevok vo výške 378,10 eur mesačne a prídavok na dieťa vo výške 25,50 eur mesačne. V roku 2022 do augusta poberala na maloletého rodičovský príspevok vo výške 383,30 eur mesačne a do júna prídavok na dieťa vo výške 25,88 eur mesačne. Od júla 2022 do decembra 2022 poberala prídavok na dieťa vo výške 30,- eur mesačne a od januára 2023 poberá prídavok na dieťa vo výške 60,- eur mesačne. Svoje mesačné výdavky matka vyčíslila sumou 871,83 eur (z toho 1 nákladov za úver za bývanie 415,33 eur, energie a fond opráv 76,50 eur, potraviny 200,- eur, drogéria, čistiace prostriedky a hygiena 30,- eur, oblečenie a obuv 40,- eur, lekárň 10,- eur, telefón, internet a televízia 40,- eur, pohonné hmoty 40,- eur, životné poistenie 20,- eur). Matka okrem maloletého nemá inú vyživovaciu povinnosť.

53. Odvolací súd mal za preukázané, že otec je poberateľom výsluhového dôchodku, ktorý v období od 1. januára 2021 do 30. júna 2021 predstavoval sumu 876,50 eur mesačne, od 1. júla 2021 do 30. júna 2022 sumu 891,90 eur mesačne, od 1. júla 2022 do 30. júna 2023 sumu 903,50 eur mesačne, od 1. júla 2023 do 30. júna 2024 sumu 1.010,12 eur mesačne. Od 1. júla 2024 otec poberá výsluhový dôchodok vo výške 1.156,59 eur mesačne. Zároveň bolo zistené, že v období od 1. februára 2021 do 31. januára 2023 bol otec zamestnaný na dobu určitú v M. K. M. F. F.. Zamestnanie si po návrate kolegyne na jeho miesto nehľadal, nakoľko bol predpoklad ďalšej voľnej pracovnej pozície v tomto ústave. V roku 2023 (september až december) pracoval v tomto ústave na dohodu (10 hod. týždenne) a od 1. januára 2024 je opäť zamestnancom tohto ústavu s pracovným pomerom na dobu neurčitú. Jeho priemerný čistý mesačný príjem v ústave bol v roku 2021 v sume 792,40 eur, v roku 2022 v sume 678,90 eur, v roku 2023 v sume 318,78 eur, v roku 2024 v sume 867,75 eur. V januári 2025 čistá mesačná mzda otca predstavovala sumu 802,85 eur. Otec nevlastní žiadnu nehnuteľnosť. Počas trvania manželstva v roku 2018 previedol na svoju matku dva byty v F. F. (jednoizbový a dvojizbový byt). Dvojizbový byt jeho matka predala, pričom následne kúpila trojizbový byt, ktorého je vlastníčkou a v ktorom otec býva. Jednoizbový byt matka otca prenajíma. Otec svoje mesačné výdavky vyčíslil v sume 1.261,61 eur (z toho náklady na bývanie 68,63 eur, plyn 40,- eur, elektrina 24,- eur, TV a internet 17,64 eur, telefón 23,- eur, životné poistenie 38,34 eur, potraviny a drogéria 300,- eur, lieky /výživové doplnky/ 20,- eur, oblečenie 30,- eur, cestovné náklady 400,- eur (zahrňujúce aj cestovanie za maloletým do F.). Otec okrem maloletého nemá inú vyživovaciu povinnosť. Na maloletého od právoplatnosti rozsudku o rozvođe manželstva prispieva matke sumou 300,- eur mesačne.

54. Odvolací súd pri určení výšky vyživovacej povinnosti otca zohľadnil matkou vyčíslené odôvodnené potreby maloletého s výnimkou polovice nákladov za úver na bývanie vo výške 415,33 eur a nákladov do fondu opráv cca 50,- eur, keďže platením úveru a fondu opráv nadobúda majetkové práva matka maloletého. Za dôvodné výdavky na maloletého považoval odvolací súd mesačné výdavky na potraviny 240,- eur, drogériu, čistiace prostriedky a hygienické potreby 30,- eur, oblečenie, obuv 50,- eur, produkty z lekárne 30,- eur, výdavky na školu 50,- eur, voľnočasové aktivity 20,- eur, výdavky na cestovné náklady

40,- eur, nepravidelné výdavky na lekára, psychológa cca 50,- eur mesačne. Ako dôvodnú, preukázanú a reálnu považoval odvolací súd sumu minimálne 510,- eur mesačne.

55. Pri určení výživného otca odvolací súd zohľadnil odôvodnené potreby maloletého A. minimálne v sume 510,- eur mesačne, schopnosti a možnosti oboch rodičov, osobnú starostlivosť matky o maloletého a zohľadnil i „Metodikú pre výpočet výživného rodičov k deťom, tzv. tabuľkové výživné“ vydanú Ministerstvom spravodlivosti SR, ktorej zámerom je zjednocovanie procesných postupov a rozhodovacej praxe súdov v rodinnoprávnej agende a ktorá ma odporúčací charakter. Podľa uvedenej metodiky v prípade jednej vyživovacej povinnosti povinného rodiča a maloletého dieťaťa v predškolskom veku predstavuje primerané výživné na maloleté dieťa 18% z čistého mesačného príjmu povinného rodiča. V prípade, ak už dieťa navštevuje prvý stupeň základnej školy, primerané výživné predstavuje 20% z čistého mesačného príjmu povinného rodiča.

56. V prejednávanej veci tak pri zohľadnení otcovho priemerného čistého mesačného príjmu (výsluhový dôchodok + mzda) v období od 17. marca 2021 do 31. decembra 2022 vo výške cca. 1620,- eur (/3 mesiace x 876,50 eur + 12 mesiacov x 891,90 eur + 6 mesiacov x 903,50 eur + 9 mesiacov x 792,40 eur + 12 mesiacov x 678,90 eur/ : 21 mesiacov), považoval odvolací súd za primerané výživné v období od 17. marca 2021 do 31. decembra 2022 na maloletého sumu 290,- eur mesačne, čo predstavuje 18% z 1.620,- eur v čase, keď bol maloletý v predškolskom veku. Keďže v priebehu odvolacieho konania maloletý začal navštevovať prvý stupeň základnej školy považoval odvolací súd za primerané výživné na maloletého v období od 1. januára 2023 do 31. decembra 2023 sumu 220,- eur mesačne, čo predstavuje 20% zo sumy 1.089,64 eur ako priemerný čistý mesačný príjem otca v uvedenom období (výsluhový dôchodok + mzda /za mesiace január + september až december/, t. j. /6 mesiacov x 903,50 eur + 6 mesiacov x 1.010,12 eur + 5 mesiacov x 318,78 eur/ : 12 mesiacov/). Hoci maloletý od 1. septembra 2023 nastúpil na základnú školu, s čím sú nepochybne spojené zvýšené výdavky, odvolací súd považoval za dôvodné prihliadať na zníženie príjmu otca, ktorý v období od februára do augusta 2023 pozostával iba z výsluhového dôchodku, keďže pracovný pomer otca v M. K. M. F. F. sa skončil uplynutím dohodnutej doby, pričom otec čakal na uvoľnenie ďalšej pracovnej pozície v tomto ústave, a preto si nehľadal iné zamestnanie. Od januára 2024 otec dosahuje priemerný čistý mesačný príjem 1.951,10 eur (výsluhový dôchodok + mzda, t. j. /6 mesiacov x 1.010,12 eur + 6 mesiacov x 1.156,59 eur + 12 mesiacov x 867,75 eur/ : 12 mesiacov/ a preto odvolací súd od januára 2024 určil výživné na maloletého v sume 390,- eur mesačne, čo predstavuje 20 % z 1.951,10 eur.

57. Takto určené výživné zodpovedá možnostiam, schopnostiam a majetkovým pomerom otca, ako i odôvodneným potrebám maloletého, zohľadňujúc aj zdravotný stav maloletého a osobnú starostlivosť matky o maloletého. Odvolací súd pri posudzovaní majetkových pomerov otca neprihliadal na skutočnosť, že otec v roku 2018 bezodplatne previedol vlastnícke práva k dvom svojim bytom v F. F. na svoju matku, ktorá jeden z bytov prenajíma, a to z dôvodu, že k darovaniu týchto bytov došlo ešte pred právoplatnosťou rozsudku súdu prvej inštancie o rozvoze manželstva, keďže navyše i matka počas trvania manželstva previedla nehnuteľnosť na svojich rodičov.

58. Odvolacím súdom určeným výživným vznikol otcovi za obdobie od 17. marca 2021 do 31. marca 2025 nedoplatok na zročnom výživnom vo výške 180,- eur. Otec mal v danom období zaplatiť na výživnom pre maloletého sumu 14.580,- eur. Nakoľko uhradil v danom období na výživnom sumu 14.400,- eur (48 mesiacov x 300,- eur), jeho nedoplatok činí 180,- eur. Vzhľadom na výšku nedoplatku odvolací súd nevidel dôvod na plnenie v splátkach, preto v zmysle ustanovenia § 232 ods. 3 Civilného sporového poriadku zaviazal otca, aby tento nedoplatok uhradil k rukám matky do troch dní.

59. Podľa § 25 ods. 1 Zákona o rodine rodičia sa môžu dohodnúť o úprave styku s maloletým dieťaťom pred vyhlásením rozhodnutia, ktorým sa rozvádza manželstvo; dohoda o styku rodičov s maloletým dieťaťom sa stane súčasťou rozhodnutia o rozvoze.

60. Podľa § 25 ods. 2 Zákona o rodine ak sa rodičia nedohodnú o úprave styku s maloletým dieťaťom podľa odseku 1, súd upraví styk rodičov s maloletým dieťaťom v rozhodnutí o rozvoze; to neplatí, ak rodičia úpravu styku žiadajú neupraviť.

61. V čl. 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa je zakotvená zásada, že obaja rodičia majú spoločnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa.

62. Pri rozhodovaní o úprave výkonu rodičovských práv a povinností súd prihliada na najlepší záujem maloletého dieťaťa, pričom berie do úvahy kritériá ako sú citové väzby maloletého dieťaťa, jeho vývinové potreby, stabilitu výchovného prostredia a pod. a dbá, aby sa rešpektovalo právo dieťaťa na starostlivosť obidvoch rodičov a udržiavanie pravidelného osobného styku s nimi. Právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom vyplýva najmä z článku 7 Dohovoru o právach dieťaťa, pričom jedným z prostriedkov na zabezpečenie aspoň čiastočnej spoluúčasti rodiča, ktorému nebolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, na výchove dieťaťa, je osobný styk rodiča s dieťaťom. Súd pri rozhodovaní o rozsahu styku zvažuje okolnosti tak na strane maloletého dieťaťa (jeho vek, zdravotný stav, vzťah k rodičovi, ktorý ho nemá v starostlivosti, doterajší spôsob a rozsah styku, denný režim), ako aj okolnosti na strane rodičov (ich vzájomný vzťah, časové a ekonomické možnosti, rodinné pomery, vzdialenosť medzi bydliskom dieťaťa a rodiča a podobne).

63. Odvolací súd pri rozhodovaní o úprave styku považuje za potrebné zdôrazniť, že rodičovské práva a povinnosti k maloletému dieťaťu súd upravuje ako komplex oprávnení a povinností oboch rodičov s cieľom zabezpečenia riadneho a bezproblémového vývoja dieťaťa napriek okolnosti rozpadu vzťahu rodičov dieťaťa a to tak, aby každý z rodičov mal v rámci stanovenej úpravy priestor nielen na utužovanie a prehĺbovanie svojho vzťahu k dieťaťu, ale i na uplatňovanie svojho výchovného vplyvu (pôsobenia) na dieťa a tiež na čo najširšie rozhodovanie o otázkach z tohto pohľadu významných. To platí bez ohľadu na to, či v konkrétnej veci má dôjsť k úprave rodičovských práv a povinností rodičov dieťaťa v súvislosti s rozvodom ich manželstva alebo k úprave práv a povinností takých rodičov dieťaťa, ktorí manželmi nikdy neboli, alebo boli či ešte sú, ale spolu nežijú. Vo všetkých vyššie zmienených prípadoch sa tak deje predovšetkým z dôvodu absencie spolužitia rodičov dieťaťa (bez ohľadu na to, či tento bol vždy existujúcim stavom, alebo naopak nastal až ako dôsledok krízy v partnerskom vzťahu), ktorý vylučuje ich spoločnú starostlivosť, a teda i spoločný výkon tohto konkrétneho rodičovského práva a súčasne i povinnosti.

64. V prípade trvania stavu zverenia maloletého dieťaťa do osobnej starostlivosti jednému z rodičov je žiaduce vytvoriť druhému rodičovi (popri určení mu vyživovacej povinnosti) podmienky na to, aby sa aj on mohol podieľať na výchove dieťaťa a tiež na rozhodovaní o niektorých ďalších otázkach spôsobitých ovplyvniť jeho vývin. Len takto sa totiž môže vytvoriť, resp. v tom lepšom prípade pri existencii náležite kultivovaného vzťahu každého z oboch rodičov na jednej a dieťaťa na druhej strane, i prehĺbiť pocit spolupatričnosti takýchto osôb. Takto to potom musí/má byť bez zreteľa na kvalitu vzájomného vzťahu oboch rodičov dieťaťa a tiež bez zreteľa na prípadné osobné antipatie medzi rodičmi a ich inými príbuznými. Prvoradým je tu totiž záujem dieťaťa a tomu musia ustúpiť i všetky prípadné animozity, a to i v podobe schopnosti rodičov i ďalších osôb na veci prípadne zainteresovaných sa nad svoje spory, či nimi subjektívne vnímané utrpené krivdy povzniesť. Ak potom možnosti rodiča dieťaťa nemajúceho dieťa v osobnej starostlivosti sú limitované práve časovými úsekmi vyhradenými styku dieťaťa s takýmto rodičom a majú spravidla charakter len doplnkového pôsobenia na dieťa vo vzťahu k výchove realizovanej tým rodičom, ktorý má dieťa v osobnej starostlivosti, žiaducou je taká úprava, ktorá na jednej strane bude rešpektovať i konkrétne okolnosti prípadu a potreby dieťaťa, na druhej strane však bude schopná eliminovať, či aspoň minimalizovať všetky potenciálne rušivé vplyvy.

65. Z obsahu spisu bolo zistené, že styk otca s maloletým bol dočasne upravený uznesením Okresného súdu Bratislava V č. k. 59P/18/2019-23 z 28. februára 2019 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 11CoP/134/2019-73 z 15. mája 2019 tak, že otec je oprávnený stykať sa s maloletým v každom kalendárnom týždni v stredu od 16.00 hod. do 18.30 hod. a v párnom kalendárnom týždni v sobotu od 9.00 hod. do 12.00 hod. s tým, že otec si maloletého prevezme a po ukončení styku odovzdá v mieste bydliska matky, ktorá je povinná maloletého na styk riadne pripraviť a otcovi ho v určenom čase odovzdať. Súd prvej inštancie pri rozhodovaní o úprave styku otca s maloletým mal za to, že rozsah dočasne upraveného styku neodkladným opatrením neumožňuje otcovi podieľať sa dostatočným spôsobom na výchove maloletého a upevňovať rodičovský vzťah, ako ani rodinné väzby s ďalšími rodinnými príslušníkmi. Konštatoval, že maloletý má k otcovi dobrý vzťah, má ho rád aj napriek obmedzenému styku s otcom. Súd prvej inštancie nepovažoval za potrebné, aby bola pri styku prítomná matka, keďže sa v konaní nepreukázalo, že by bol otec nositeľom takých negatívnych charakterových vlastností, ktoré by mohli mať negatívny dopad na formovanie osobnosti maloletého. Navyše by maloletý v prítomnosti matky počas styku s otcom nemohol vnímať výlučne otcovský vzor. Po vydaní napadnutého rozhodnutia sa styk otca s maloletým nerealizoval pravidelne. Z obsahu spisu jasne vyplýva, že matka

otcovi neumožňovala styk s maloletým v zmysle nariadeného neodkladného opatrenia, čo odôvodňovala zdravotným stavom maloletého a prihliadaním na jeho najlepší záujem. Situácia vyústila do konania o nariadenie výkonu rozhodnutia sp. zn. B5-2Em/1/2019, ktoré inicioval otec svojim návrhom. Okresný súd Bratislava V uznesením č. k. 2Em/1/2019-19 z 23. augusta 2019, právoplatný 7. októbra 2019, nariadil výkon uznesenia č. k. 59P/18/2019-23 z 28. februára 2019 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 11CoP/134/2019-73 z 15. mája 2019. Voči matke je toho času vedené aj trestné konanie na Okresnom súde Malacky pod sp. zn. 1T/19/2024 pre prečin marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 349 Trestného zákona. Z obsahu spisového materiálu bolo taktiež zistené, že v prípade, ak sa styk otca s maloletým uskutočnil, matka bola počas styku stále prítomná. Rodičia v priebehu odvolacieho konania detailne informovali o počte zrealizovaných a nezrealizovaných stykov otca s maloletým, dôvodoch nerealizovania styku, ako aj o priebehu zrealizovaných stykov. Ostatne sa osobný styk otca s maloletým konal 7. októbra 2023 v prítomnosti matky.

66. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že rodičia majú diametrálne odlišné predstavy o úprave styku otca s maloletým a rovnako diametrálne odlišne popisujú vzťahy v rodine. Ich vzájomná komunikácia a akákoľvek dohoda ohľadom styku otca s maloletým je až nemožná, keďže matka je presvedčená, že tento styk sa musí uskutočňovať iba v jej prítomnosti. Vzhľadom na vývoj udalostí po rozhodnutí súdu prvej inštancie, kedy sa maloletý viac ako jeden rok s otcom nestretával, odvolací súd považoval za potrebné zmeniť súdom prvej inštancie určený rozsah styku otca s maloletým. Odvolacím súdom stanovený rozsah styku plne rešpektuje režim maloletého, jeho vek a návyky a je z hľadiska záujmov maloletého vyhovujúci. Súčasne zodpovedá možnostiam a aktivitám otca. Odvolací súd zdôrazňuje, že dieťa má právo byť vychovávané oboma rodičmi a pre jeho zdravý psychický vývin je potrebné zachovať jeho pravidelný kontakt s oboma rodičmi. Určený rozsah styku umožňuje maloletému znovu nadviazať kontakt s otcom a postupne jeho vzťah k otcovi rozvíjať. Zároveň sleduje legitímny cieľ, ktorým je udržiavanie vzťahu maloletého dieťaťa s otcom, ktorého úloha v živote maloletého je nenahraditeľná. Otec má zachovanú možnosť plnohodnotne stráviť čas s maloletým a zároveň na maloletého výchovne spolupôsobiť, čo je z hľadiska budúceho zdravého vývinu maloletého bezpochyby nepostrádateľné. Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd považoval nateraz za dostačujúce iba osobné stretávanie otca s maloletým, preto styk prostredníctvom videohovorov neupravoval. Odvolací musí na tomto mieste vytknúť otcovi, že nemal záujem sa s maloletým stretávať hoc aj za prítomnosti matky a dopustil, že viac ako jeden rok nebol súčasťou života maloletého.

67. Odvolací súd nepovažoval za potrebné ani vhodné, aby sa styk otca s maloletým realizoval v prítomnosti matky. Z vykonaného dokazovania nevyplynula takáto potreba. Aspergerov syndróm, ktorý má maloletý diagnostikovaný, nie je podľa názoru odvolacieho súdu prekážkou pre stretávanie sa s otcom bez prítomnosti matky. Zo správy pediatričky A. B. z 11. marca 2025 vyplýva, že maloletý sa vyvíja normálne, jeho zdravotný stav si nevyžaduje osobitnú starostlivosť. Je nesporné, že v konaní vo veciach starostlivosti súdu o maloleté deti, je súd povinný skúmať v prvom rade záujem maloletého dieťaťa. V záujme maloletého je, aby mohol nerušene tráviť čas s otcom, prejavovať svoje emócie vo vzťahu k otcovi a nebol (rovnako ako otec) pod drobnohľadom matky. Odvolací súd prihliadal aj na správu kolízneho opatrovníka zo 4. júla 2022 ohľadom priebehu styku otca s maloletým 15. júna 2022, ktorý sa uskutočnil za prítomnosti kolízneho opatrovníka i matky a z ktorej vyplynulo, že maloletý veľmi spontánne reagoval na otca aj otcovu matku. Bol veselý, smial sa a voči otcovi a starej matke prejavoval pozitívne emócie. Bol zaujatý hrou a zo stretnutia sa tešil, pričom matku nijako nekontaktoval. Odvolací súd zohľadnil aj názor maloletého, ktorý v rámci výsluchu bez problémov súhlasil so stretávaním otca bez prítomnosti matky. Pokiaľ matka nevyhnutnosť svojej prítomnosti zdôvodňovala aj udalosťou z 7. októbra 2023, kedy sa mala stará matka z otcovej strany počas styku otca s maloletým vo vzťahu k maloletému dopustiť podľa matky nevhodného správania pri návšteve toalety maloletého, odvolací súd uvedené nepovažuje za dôvod pre nariadenie prítomnosti matky na stretnutiach. V konaní bolo preukázané, že vyšetrovatelka Okresného riaditeľstva Policajného zboru Bratislava III uznesením sp. zn. ČVS:ORP-764/1-VYS-B3-2023 z 12. apríla 2024 odmietla trestné oznámenie matky týkajúce sa podozrenia zo spáchania trestného činu sexuálneho zneužívania podľa § 201 ods. 1 Trestného zákona, ktorého sa 7. októbra 2023 mala dopustiť voči maloletému stará matka. Uznesením prokurátorky Okresnej prokuratúry pre Bratislavu III č. k. 1Pn/1136/23/1103-12 z 24. júna 2024 bola sťažnosť matky proti vyššie uvedenému uzneseniu vyšetrovatelky zamietnutá ako nedôvodná. Odvolací súd sa stotožňuje s názorom Krajského súdu v Trnave prezentovaným v uznesení č. k. 11CoP/205/2023-329 z 28. februára 2024, že sa zo strany starej matky skôr jednalo o asistenciu maloletému pri cikaní, čo nie je až tak neobvyklý jav. Preto odvolací súd nepovažoval za potrebné v tejto súvislosti doplniť znalecké

dokazovanie v zmysle návrhu matky. Rovnako ani zdravotný stav otca nie je podľa názoru odvolacieho súdu dôvodom, aby bola matka pri styku otca s maloletým prítomná. Otec síce trpí neuronálnou formou motorickej neuropatie, avšak pravidelne sa zúčastňuje vyšetrení u neurologičky, ktorá správami z 18. októbra 2023 a 16. októbra 2024 konštatovala, že stav otca je dlhodobo stabilizovaný bez progresie a zmeny. Odvolací súd vzhľadom na neurologickú opakovane konštatovaný stabilizovaný zdravotný stav otca bez progresie a zmeny, preto vychádzal aj zo záverov znaleckého posudku Mgr. Balka č. 32/2019, z ktorých vyplývalo, že otec z psychologického hľadiska nie svojim zdravotným stavom významne limitovaný pri zabezpečovaní starostlivosti o maloletého, vrátane osobného kontaktu s maloletým. Z psychopatologického hľadiska je jeho psychický stav stabilizovaný, jeho osobnosť je kompenzovaná, je schopný primerane sa adaptovať a realizovať svoje rodičovské kompetencie. Nakoľko obsah spisu vrátane výsluchu maloletého bol dostatočným podkladom pre rozhodnutie o úprave styku otca s maloletým nebolo v prejednávanej veci potrebné vykonať ďalšie dôkazy, ktoré matka v priebehu odvolacieho konania navrhovala.

68. Nateraz nebolo vhodné upravovať styk maloletého s otcom aj s prespaním, a to najmä z dôvodu, že maloletý sa s otcom už vyše roka nestretáva, čo bolo zapríčinené nielen nevhodným správaním matky ale čiastočne i tvrdošijným odmietaním realizácie styku otcom za prítomnosti matky. Maloletý síce bol ochotný prespať u otca jeden, maximálne dve noci, avšak vzhľadom na Aspergerov syndróm, ktorým maloletý trpí a pri ktorom možno len ťažko predpokladať reakcie dieťaťa na novú situáciu, nepovažoval odvolací súd v súčasnosti prespanie maloletého u otca za vhodné a v súlade s najlepším záujmom maloletého. Odvolací súd si je vedomý toho, že maloleté deti majú právo slobodne vyjadriť svoj názor vo veciach, ktoré sa ich týkajú (v rozsahu ich schopností a rozumovej vyspelosti s ohľadom na ich vek), avšak v konečnom dôsledku posúdenie záujmu detí prináleží súdu. Jeho úlohou je korigovať predstavy a názory maloletých detí o tom, čo je pre nich za danej situácie vhodné a čo nie. Nemožno totiž pripustiť, aby bol v konaní zohľadnený výhradne názor maloletých detí bez zreteľa na všetky zistené skutočnosti a v súlade s takto vysloveným názorom, aby došlo k vyhláseniu autoritatívneho rozhodnutia súdu. Odvolací súd však dodáva, že k úprave styku otca s maloletým, ktorá zahŕňa i prespanie maloletého u otca sa však časom, po upevnení vzájomných väzieb, možno dopracovať (najvhodnejšia by bola najmä vzájomná dohoda rodičov).

69. Odvolací súd záverom považuje za potrebné tiež zdôrazniť, že rodičia by mali pri výchove maloletého A. kooperovať, v záujme maloletého zlepšiť komunikáciu a vzájomné vzťahy, čím prirodzene dôjde k eliminácii napätia a konfliktov pri výkone rodičovských práv. Konflikt a rozvod rodičov nesmie byť na ujmu maloletého. V záujme maloletého je nepochybne, aby bol otec súčasťou jeho života a podieľal na jeho výchove a na starostlivosti o neho, keďže maloletý potrebuje k zdravému a harmonickému vývoju starostlivosť a lásku oboch rodičov. Odvolací súd v konaní registroval silnú averziu matky voči otcovi, avšak matka by si mala uvedomiť dôležitosť a nezameniteľnosť funkcie otca v živote maloletého, neznevažovať jeho rodičovské kompetencie, a predovšetkým nebrániť styku otca s maloletým a tento styk sa nasilu nezúčastňovať. Pokiaľ toto matka ako preferenčný rodič nebude schopná zabezpečiť, môže to byť v budúcnosti dôvod pre zmenu osobnej starostlivosti o dieťa. Odvolací súd chápe, že matka svoje konanie vo vzťahu k maloletému považuje za súladné s najlepším záujmom maloletého, avšak jej úzkostlivý až hyperprotektívny prístup k maloletému v konečnom dôsledku môže spôsobiť vo vývine maloletého viac škody ako úžitku. Odvolací súd z výsluchu maloletého uvádza, že maloletý je milé, priateľské, inteligentné dieťa, ktoré pre svoj riadny a zdravý vývoj potrebuje najmä lásku a opateru, ktorú mu v neobmedzenej miere môžu poskytnúť práve obaja rodičia a blízka rodina.

70. Pokiaľ ide o ďalšie odvolacie námietky, tieto odvolací súd považoval pre rozhodnutie vo veci samej za nerozhodné, bez potreby sa s nimi osobitne vysporiadať. Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov uvádzaných účastníkmi konania. Právo na spravodlivý súdny proces nevyžaduje, aby súd v rozsudku reagoval na každý argument prednesený v súdnom konaní. Stačí, aby reagoval na ten argument, ktorý je z hľadiska výsledku súdneho rozhodnutia považovaný za rozhodujúci (por. napr. rozsudok vo veci Ruiz Torija c. Španielsko a Hiro Balani/Španielsko, oba z 9. decembra 1994, Annuaire, série A č. 303 A a č. 303 B).

71. Odvolací súd zo všetkých vyššie uvedených dôvodov rozhodnutie súdu prvej inštancie v časti zverenia maloletého do osobnej starostlivosti matky a v časti zastupovania maloletého a spravovania

jeho majetku oboma rodičmi podľa § 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku potvrdil a v časti výživného a v časti styku otca s maloletým podľa § 388 Civilného sporového poriadku zmenil tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

72. O trovách konania účastníkov rozhodol odvolací súd podľa § 52 Civilného mimosporového poriadku tak, že žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania, keď nezistil žiaden dôvod pre aplikáciu výnimky z tohto ustanovenia.

73. Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0, čiže jednomyseľne (§ 3 ods. 10 posledná veta z. č. 757/2004 Z.z. o súdoch v znení neskorších zmien a doplnení).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 Civilného sporového poriadku).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 Civilného sporového poriadku).

Dovolanie je podľa § 421 Civilného sporového poriadku prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri, ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 Civilného sporového poriadku).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 Civilného sporového poriadku).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 Civilného sporového poriadku).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 Civilného sporového poriadku).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 Civilného sporového poriadku).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo, ak do konania vstúpil (§ 426 Civilného sporového poriadku).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 Civilného sporového poriadku).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 Civilného sporového poriadku). Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom, prípadne má možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 Civilného sporového poriadku). Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 Civilného sporového poriadku).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 Civilného sporového poriadku).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 Civilného sporového poriadku).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 Civilného sporového poriadku).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 Civilného sporového poriadku).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 Civilného sporového poriadku).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 Civilného sporového poriadku).